

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2021/22:SfU22

Skärpta och förbättrade regler om arbetskraftsinvandring

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag om ändringar i utlänningslagen, socialförsäkringsbalken och lagen om särskild utlänningskontroll. Utskottet föreslår vidare att riksdagen godtar det utskottet anför om regeringens förslag till lag om ändring i lagen om särskild kontroll av vissa utläningar.

Regeringens förslag innebär bl.a. att

- ett nytt uppehållstillstånd införs för vissa högkvalificerade personer som vill söka arbete eller undersöka förutsättningarna för att starta näringsverksamhet i Sverige
- ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete inte behöver återkallas vid ringa fall av avvikelser eller om en återkallelse med hänsyn till omständigheterna inte framstår som skälig
- ett anställningsavtal ska krävas för att arbetstillstånd ska kunna beviljas
- arbetsgivare kan bli skyldiga att anmäla om anställningsvillkoren ändras och blir mindre förmånliga
- arbetsgivare får föreläggas vid vite att lämna skriftlig uppgift till Migrationsverket om de villkor som gäller för utlänningsansättning
- ett försörjningskrav införs vid anhöriginvandring kopplat till utländsk arbetskraft
- brottet organiserande av människosmuggling utvidgas så att även tillstånd som har utfärdats på grundval av osanna uppgifter omfattas.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juni 2022.

Med anledning av en motion föreslår utskottet ett tillkännagivande till regeringen om skärpta straff för organiserande av människosmuggling.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår övriga motionsyrkanden.

I betänkandet finns 24 reservationer (S, M, SD, C, V, KD, L). I en reservation (S, C, V) föreslås att riksdagen inte ska göra något tillkännagivande till regeringen. I betänkandet finns även ett särskilt yttrande (V).

Behandlade förslag

Proposition 2021/22:134 Skärpta och förbättrade regler om arbetskraftsinvandring.

Ett trettiotal yrkanden i följdmotioner.

Ett tjugotal yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2021/22.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	8
Utskottets överväganden.....	9
Skärpta och förbättrade regler för arbetskraftsinvandring	9
Reservationer	36
1. Uppehållstillstånd för att söka arbete, punkt 1 (SD, V, KD)	36
2. Permanent uppehållstillstånd för näringsidkare, punkt 2 (SD)	36
3. Högkvalificerat arbete, punkt 4 (L)	37
4. Krav på högkvalificerad anställning, punkt 5 (M, L)	38
5. Åtgärder mot kompetensutvisningar, punkt 6 (M)	38
6. Åtgärder mot kompetensutvisningar, punkt 6 (SD)	39
7. Utvärdering av det nya uppehållstillståndet, punkt 7 (M, C, V, KD) ...	40
8. Översyn, punkt 8 (SD).....	40
9. Översyn, punkt 8 (C)	41
10. Översyn, punkt 8 (KD)	42
11. Krav på anställningsavtal, punkt 9 (C)	42
12. Krav på anställningsavtal, punkt 9 (L).....	43
13. Uppföljning av kravet på anställningsavtal, punkt 10 (SD, KD)	43
14. Åtgärder mot missbruk av reglerna, punkt 11 (SD).....	44
15. Åtgärder mot missbruk av reglerna, punkt 11 (C)	44
16. Åtgärder mot missbruk av reglerna, punkt 11 (V).....	45
17. Spårbyte, punkt 12 (M, SD, KD).....	45
18. Försörjningskrav vid anhöriginvandring, punkt 13 (M)	46
19. Försörjningskrav vid anhöriginvandring, punkt 13 (SD).....	47
20. Försörjningskrav vid anhöriginvandring, punkt 13 (V).....	47
21. Människosmuggling, punkt 14 (S, C, V).....	48
22. Entreprenörer och näringsidkare, punkt 15 (M)	49
23. Entreprenörer och näringsidkare, punkt 15 (SD).....	49
24. Entreprenörer och näringsidkare, punkt 15 (V)	50
Särskilt yttrande	51
Uppehållstillstånd för att söka arbete, punkt 1 (V)	51
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	52
Propositionen	52
Följdmotionerna	52
Motioner från allmänna motionstiden 2021/22	55
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	59
<i>Bilaga 3</i>	
Reservanternas lagförslag	76

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Uppehållstillstånd för att söka arbete

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716) i de delar det avser 5 kap. 9 och 25 §§.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2021/22:134 punkt 1 i denna del och avslår motionerna

2021/22:4437 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 1,

2021/22:4442 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkande 3 och

2021/22:4443 av Ludvig Aspling m.fl. (SD) yrkande 1.

Reservation 1 (SD, V, KD)

2. Permanent uppehållstillstånd för näringsidkare

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716) i de delar det avser 5 kap. 5 §.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2021/22:134 punkt 1 i denna del och avslår motion

2021/22:4443 av Ludvig Aspling m.fl. (SD) yrkande 2.

Reservation 2 (SD)

3. Lagförslagen i övrigt

Riksdagen

a) antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i utlänningslagen (2005:716),

2. lag om ändring i socialförsäkringsbalken,

3. lag om ändring i lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll i de delar som inte omfattas av utskottets förslag ovan under förslagspunkt 1 och 2,

b) godtar det som utskottet anför om regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2022:000) om särskild kontroll av vissa utlännningar.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2021/22:134 punkterna 1 i denna del, 2, 3 och 4.1 samt avslår motionerna

2021/22:2547 av Jonas Andersson i Skellefteå m.fl. (SD) yrkande 5,

2021/22:3377 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkande 2,

2021/22:3516 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkandena 12 och 16,

2021/22:3839 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 11 och

2021/22:4214 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkandena 49 och 50.

4. Högkvalificerat arbete

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:1451 av Boriana Åberg (M) yrkande 1,

2021/22:1729 av Niklas Wykman (M) yrkande 2,

2021/22:2647 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 5,

2021/22:2717 av Lars Hjalmered (M) yrkandena 3 och 4,
2021/22:3845 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 12,
2021/22:4438 av Rasmus Ling m.fl. (MP) yrkande 1 och
2021/22:4440 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkandena 1 och 2.

Reservation 3 (L)

5. Krav på högkvalificerad anställning

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3839 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 2 och
2021/22:4441 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 1.

Reservation 4 (M, L)

6. Åtgärder mot kompetensutvisningar

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:255 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 3,
2021/22:2547 av Jonas Andersson i Skellefteå m.fl. (SD) yrkande 17,
2021/22:3048 av Fredrik Schulte (M) yrkande 10,
2021/22:3257 av Betty Malmberg (M),
2021/22:3693 av Camilla Waltersson Grönvall (M),
2021/22:4441 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkandena 5 och
10 samt
2021/22:4443 av Ludvig Aspling m.fl. (SD) yrkande 5.

Reservation 5 (M)

Reservation 6 (SD)

7. Utvärdering av det nya uppehållstillståndet

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:4439 av Jonny Cato och Martina Johansson (båda C) yrkande
2,
2021/22:4441 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkandena 2 och 3
samt
2021/22:4442 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkande 4.

Reservation 7 (M, C, V, KD)

8. Översyn

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:4438 av Rasmus Ling m.fl. (MP) yrkande 2,
2021/22:4439 av Jonny Cato och Martina Johansson (båda C) yrkande
1,
2021/22:4442 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkande 2 och
2021/22:4443 av Ludvig Aspling m.fl. (SD) yrkande 7.

Reservation 8 (SD)

Reservation 9 (C)

Reservation 10 (KD)

9. Krav på anställningsavtal

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:4438 av Rasmus Ling m.fl. (MP) yrkande 3,

2021/22:4439 av Jonny Cato och Martina Johansson (båda C) yrkande 3
och

2021/22:4440 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkande 4.

Reservation 11 (C)

Reservation 12 (L)

10. Uppföljning av kravet på anställningsavtal

Riksdagen avslår motion

2021/22:4442 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkande 1.

Reservation 13 (SD, KD)

11. Åtgärder mot missbruk av reglerna

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:4437 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 3–5,

2021/22:4439 av Jonny Cato och Martina Johansson (båda C) yrkande 4
och

2021/22:4443 av Ludvig Aspling m.fl. (SD) yrkande 4.

Reservation 14 (SD)

Reservation 15 (C)

Reservation 16 (V)

12. Spårbyte

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2547 av Jonas Andersson i Skellefteå m.fl. (SD) yrkande 18,

2021/22:3839 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 9,

2021/22:3842 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 10,

2021/22:4214 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkande 44 och

2021/22:4441 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 7.

Reservation 17 (M, SD, KD)

13. Försörjningskrav vid anhöriginvandring

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2547 av Jonas Andersson i Skellefteå m.fl. (SD) yrkande 8,

2021/22:3839 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 8,

2021/22:4437 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 6,

2021/22:4441 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 11 och

2021/22:4443 av Ludvig Aspling m.fl. (SD) yrkande 6.

Reservation 18 (M)

Reservation 19 (SD)

Reservation 20 (V)

14. Människosmuggling

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om människosmuggling och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4441 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 12.

Reservation 21 (S, C, V)

15. Entreprenörer och näringsidkare

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:4437 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 2,

2021/22:4441 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 4 och

2021/22:4443 av Ludvig Aspling m.fl. (SD) yrkande 3.

Reservation 22 (M)

Reservation 23 (SD)

Reservation 24 (V)

Stockholm den 5 april 2022

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Maria Malmer Stenergard

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Maria Malmer Stenergard (M), Rikard Larsson (S), Mattias Karlsson i Luleå (M), Ludvig Aspling (SD), Teresa Carvalho (S), Ida Gabrielsson (V), Katarina Brännström (M), Emilia Töyrä (S), Hans Eklind (KD), Björn Petersson (S), Bengt Eliasson (L), Jonas Andersson i Skellefteå (SD), Arin Karapet (M), Mattias Vepsä (S), Jennie Åfeldt (SD) och Jonny Cato (C).

Redogörelse för ärendet

Utskottet behandlar i betänkandet regeringens proposition 2021/22:134 Skärpta och förbättrade regler om arbetskraftsinvandring.

En utredare fick i juni 2017 i uppdrag att biträda Justitiedepartementet med att bl.a. ta fram förslag på författningsändringar som säkerställer att arbetskraftsinvandrare inte utvisas på grund av att arbetsgivaren utan uppsåt begått mindre eller obetydliga fel i fråga om villkoren för arbetstillstånd. Utredaren överlämnade i december 2017 departementspromemorian Mindre eller obetydliga fel gällande villkoren för arbetstillstånd (Ds 2017:64). Regeringen beslutade i februari 2020 att ge en särskild utredare i uppdrag att bl.a. lämna förslag på hur en ny grund för uppehållstillstånd bör utformas för att göra det lättare för högkvalificerade personer att arbeta i Sverige samt överväga åtgärder för att motverka s.k. kompetensutvisningar och utnyttjande av arbetskraftsinvandrare. I juni 2020 beslutade regeringen i tilläggsdirektiv om vissa ändringar i uppdraget. Utredningen, som har antagit namnet Utredningen om arbetskraftsinvandring, överlämnade i februari 2021 delbetänkandet Ett förbättrat system för arbetskraftsinvandring (SOU 2021:5). Resterande delar av uppdraget har redovisats i slutbetänkandet Ett förbättrat system mot arbetskraftsexploatering m.m. (SOU 2021:88), som överlämnades i november 2021. Slutbetänkandet bereds för närvarande i Regeringskansliet. I propositionen behandlas lagförslagen i Ds 2017:64 och SOU 2021:5.

Lagförslagen har granskats av Lagrådet.

Genom förslagen i propositionen anser regeringen att två av riksdagens tillkännagivanden om arbetskraftsinvandring är slutbehandlade (bet. 2016/17:SfU22 punkt 1, rskr. 2016/17:318 och bet. 2017/18:SfU7 punkt 2, rskr. 2017/18:41).

Socialförsäkringsutskottet har överlämnat den formella behandlingen av ett av lagförslagen till justitieutskottet, nämligen förslaget till ändring i 1 kap. 4 § lagen (2022:000) om särskild kontroll av vissa utlänningar. Regeringen har överlämnat ett förslag till lag om särskild kontroll av vissa utlänningar till riksdagen, och förslaget bereds av justitieutskottet. Riksdagen ska dock besluta om lagen först senare under våren 2022. Överlämnandet har gjorts för att uppnå en lagteknisk samordning av de båda förslagen. Socialförsäkringsutskottet har emellertid svarat för den sakliga behandlingen av det överlämnade förslaget.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2. Reservanternas lagförslag finns i bilaga 3.

Med anledning av propositionen har det väckts 7 motioner. I betänkandet behandlar utskottet även yrkanden i 15 motioner från allmänna motionstiden 2021/22 om motsvarande frågor. Förslagen i motionerna finns i bilaga 1.

Utskottets överväganden

Skärpta och förbättrade regler för arbetskraftsinvandring

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till lagändringar för att skärpa och förbättra de nuvarande reglerna om arbetskraftsinvandring. Förslagen innebär bl.a. att ett nytt uppehållstillstånd för vissa högkvalificerade personer införs, att ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete inte behöver återkallas vid ringa fall av avvikelser, att ett anställningsavtal ska krävas för arbetstillstånd, att anmälning- och uppgiftsskyldighet införs för arbetsgivare, att det införs ett försörjningskrav vid anhörginvandring kopplad till utländsk arbetskraft samt att brottet organiserande av människosmuggling utvidgas.

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om skärpta straff för organiserande av människosmuggling.

Riksdagen avslår motionsyrkanden bl.a. om att uppehållstillstånd för att söka arbete och undersöka förutsättningarna för att starta näringsverksamhet inte ska införas, att permanent uppehållstillstånd ska kunna beviljas den som har tidsbegränsat uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet först efter fyra år med tidsbegränsat uppehållstillstånd under en sjuårsperiod och om regeringens övriga förslag som anges ovan.

Jämför reservation 1 (SD, V, KD), 2 (SD), 3 (L), 4 (M, L), 5 (M), 6 (SD), 7 (M, C, V, KD), 8 (SD), 9 (C), 10 (KD), 11 (C), 12 (L), 13 (SD, KD), 14 (SD), 15 (C), 16 (V), 17 (M, SD, KD), 18 (M), 19 (SD), 20 (V), 21 (S, C, V), 22 (M), 23 (SD) och 24 (V) samt det särskilda yttrandet (V).

Gällande ordning

För att en utlänning ska få resa in i och vistas i Sverige krävs som huvudregel ett giltigt pass och en visering eller ett uppehållstillstånd. Det framgår av 2 kap. 7 § utlänningslagen (2005:716), förkortad UtL, att en utlänning som ska arbeta i Sverige utöver visering eller uppehållstillstånd ska ha arbetstillstånd. Som huvudregel gäller att en utlänning ska ansöka om och beviljas uppehållstillstånd och arbetstillstånd före inresan i landet (5 kap. 18 § och 6 kap. 4 § UtL). Från denna huvudregel finns flera undantag. Beslut om nationell visering, uppehållstillstånd och arbetstillstånd meddelas vanligtvis av Migrationsverket (3 kap. 5 §, 5 kap. 20 § och 6 kap. 5 § UtL).

Uppehållstillstånd för arbete

Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd får beviljas en utlänning som önskar vistas här i landet t.ex. för att arbeta (5 kap. 10 § UtL). Ett permanent uppehållstillstånd får beviljas en utlänning som i sammanlagt fyra år under de senaste sju åren har haft uppehållstillstånd för arbete (5 kap. 5 § första stycket 1 UtL). Även en utlänning vars asylansökan avslagits genom ett lagakraftvunnet beslut kan under vissa förutsättningar beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete, utan att först lämna landet, genom ett s.k. spårbyte (5 kap. 15 a § UtL).

Familjemedlemmar till arbetskraftsinvandrare och till s.k. spårbytare får beviljas uppehållstillstånd för samma tid som anknytningspersonen, dvs. den person som familjemedlemmen ansöker om uppehållstillstånd på grund av anknytning till, vilket framgår av 5 kap. 15 a och 23 §§ UtL och 4 kap. 4 a § utlänningsförordningen (2006:97), förkortad UtLF. Normalt beviljas familjemedlemmar också ett arbetstillstånd (6 kap. 3 § UtL).

I utlänningslagen finns vidare bestämmelser om kombinerade uppehålls- och arbetstillstånd som bygger på EU-direktiv (EU-blåkort, tillstånd för företagsintern förflyttning, dvs. s.k. ICT-tillstånd, ICT-tillstånd för längre vistelse och tillstånd för säsongsarbete).

Arbetstillstånd

Arbetstillstånd enligt reglerna för arbetskraftsinvandring får ges till en utlänning som har erbjudits en anställning om anställningen gör det möjligt för honom eller henne att försörja sig och om lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen (6 kap. 2 § första stycket UtL). Att utlänningen kan försörja sig på anställningen ställer i första hand krav på att arbetstiden är av sådan omfattning att inkomsten inte är så låg att utlänningen behöver försörjningsstöd enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) för att täcka kostnaderna för bl.a. boende och uppehälle. Enligt praxis innebär detta att utlänningsens inkomst måste uppgå till minst ett visst schablonmässigt bestämt belopp, för närvarande 13 000 kronor brutto per månad. För att säkerställa att lön, försäkringsskydd och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen ska Migrationsverket som huvudregel ge sammanslutningar av arbetstagare inom det verksamhetsområde som tillståndet avser tillfälle att yttra sig i ärendet (5 kap. 7 a § UtLF).

Arbetstillstånd ska ges för viss tid och beviljas normalt för en tid som motsvarar anställningstiden. Ett arbetstillstånd får dock inte ges för längre tid än två år. Om anställningen förlängs kan arbetstillståndet förlängas i motsvarande utsträckning utan att utlänningen först behöver lämna Sverige. Tillståndet kan förlängas vid ett eller flera tillfällen. Den sammanlagda tillståndstiden får dock vara högst fyra år eller, om det finns särskilda skäl, sex år.

Ett arbetstillstånd ska knytas till en viss arbetsgivare och avse ett visst slag av arbete. Efter en sammanlagd tillståndstid om två år ska tillståndet endast

knytas till ett visst slag av arbete (6 kap. 1 och 2 a §§ UtL). Den som har haft arbetstillstånd för en tid av minst sex månader och som inom giltighetstiden för tillståndet ansöker om förlängning, behöver inte ha arbetstillstånd för tiden till dess att förlängningsfrågan har avgjorts eller, om beslut om utvisning meddelas, till dess att utvisningsbeslutet har vunnit laga kraft (5 kap. 3 § UtL). Av praxis följer att ett arbetstillstånd inte bör förlängas om villkoren inte varit uppfyllda under den föregående tillståndsperioden, dvs. det ska göras en bakåtsyftande bedömning. En bakåtsyftande bedömning ska också göras när ställning tas till huruvida permanent uppehållstillstånd kan beviljas eller om det finns särskilda skäl att förlänga tillståndet upp till sex år. Av senare praxis följer bl.a. att en helhetsbedömning av samtliga anställningsvillkor i det enskilda fallet bör göras när det gäller bedömningen av om de villkor som gällt under tidigare tillståndsperiod har varit sämre än vad som följer av kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. Ett liknande synsätt bör anläggas när det gäller bedömningen av om försörjningskravet är uppfyllt.

En utlänning som har permanent uppehållstillstånd behöver inte ha arbetstillstånd (2 kap. 8 c § UtL).

Återkallelse av tillstånd

En nationell visering, ett uppehållstillstånd och ett arbetstillstånd får återkallas t.ex. för en utlänning som medvetet har lämnat oriktiga uppgifter eller medvetet har förtigt omständigheter som varit av betydelse för att få tillståndet (7 kap. 1 § UtL). En nationell visering och ett arbetstillstånd får också återkallas om det finns särskilda skäl för det. Detsamma gäller ett uppehållstillstånd, men endast om utlänningen ännu inte har rest in i Sverige (7 kap. 2 § UtL). För en utlänning som rest in i landet får ett uppehållstillstånd återkallas bl.a. om utlänningen utan arbetstillstånd bedriver verksamhet som kräver ett sådant tillstånd (7 kap. 3 § första stycket 1 och 3 UtL). Därutöver finns det bestämmelser om återkallelse som tar sikte på vissa specifika tillstånd. Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete ska t.ex. återkallas för en utlänning som har beviljats arbetstillstånd på grund av en anställning enligt 6 kap. 2 § första stycket UtL om förutsättningarna för arbetstillståndet av något annat skäl än att anställningen har upphört inte längre är uppfyllda. Tillståndet behöver dock inte återkallas om arbetsgivaren har avhjälpt en brist utan att Migrationsverket har vidtagit någon åtgärd. Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete ska också återkallas om utlänningen inte inom fyra månader från tillståndets första giltighetsdag påbörjat arbetet (7 kap. 7 e § första stycket 1 och 2 samt tredje stycket UtL). Om en utlänning har beviljats arbetstillstånd enligt 6 kap. 2 § första stycket UtL och anställningen upphört får uppehållstillståndet återkallas, om inte utlänningen inom tre månader har fått en ny anställning som omfattas av arbetstillståndet eller inom samma tid ansökt om arbetstillstånd med anledning av en ny anställning och ansökan därefter beviljas, s.k. omställningsperiod (7 kap. 3 § första stycket 2 UtL). Detsamma gäller om utlänningens anställning har upphört sedan utlänningen

underrättats om att en utredning om återkallelse har inletts, men innan beslut om återkallelse fattats. Tiden är då emellertid fyra månader i stället för tre (7 kap.7 e § andra stycket UtIL).

Den som med stöd av 6 kap. 2 § första stycket UtIL har haft ett arbetstillstånd och som, sedan anställningen upphört men inom giltighetstiden för tillståndet, ansöker om ett nytt arbetstillstånd behöver inte ha arbetstillstånd för tiden till dess att tillståndsfrågan har avgjorts (5 kap. 3 § UtIF). Avslås en ansökan eller återkallas ett uppehållstillstånd och befinner sig utlänningen i Sverige ska det, om inte särskilda skäl talar emot det, samtidigt meddelas ett beslut om avvisning eller utvisning (8 kap. 16 § UtIL). Migrationsverkets beslut om avvisning eller utvisning eller att avslå en ansökan om förlängt uppehållstillstånd eller att återkalla ett uppehållstillstånd får överklagas till en migrationsdomstol (14 kap. 3 § UtIL).

Kontroller och sanktioner

Innan en utlänning påbörjar en anställning ska arbetsgivaren kontrollera en handling eller handlingar som visar att utlänningen har föreskrivet tillstånd att vistas och arbeta här eller är undantagen från skyldigheten att ha arbetstillstånd. Arbetsgivaren ska under anställningstiden och under minst tolv månader därefter behålla en kopia av eller ett utdrag ur dessa handlingar (6 kap. 13 a § UtIF). En arbetsgivare som anställer en utlänning ska som huvudregel också senast månaden efter den kalendermånad då anställningen påbörjades underrätta Skatteverket om anställningen (7 kap. 1 b § UtIF).

Migrationsverket är enligt 5 § förordningen (2019:502) med instruktion för Migrationsverket skyldigt att vidta åtgärder för att motverka missbruk av regler. Verket får t.ex. kontrollera att den som har beviljats arbetstillstånd enligt 6 kap. 2 § första stycket UtIL har påbörjat arbetet inom fyra månader från tillståndets första giltighetsdag och att förutsättningarna för arbetstillståndet enligt den bestämmelsen är uppfyllda under tillståndstiden (6 kap. 6 a § UtIF). Inom ramen för den kontrollen får Migrationsverket begära att en arbetsgivare till en utlänning som beviljats arbetstillstånd enligt 6 kap. 2 § första stycket UtIL lämnar skriftlig uppgift om de villkor som gäller för utlänningens anställning. Uppgifterna ska lämnas på heder och samvete (6 kap. 6 b § UtIF) och därigenom blir bestämmelserna om osann eller vårdslös försäkran i 15 kap. 10 § brottsbalken tillämpliga. Regleringen i brottsbalken innebär att en arbetsgivare som skriftligen lämnar en osann uppgift eller förtiger sanningen, om åtgärden innebär fara i bevishänseende, kan dömas för osann försäkran till böter eller fängelse i högst sex månader. Om brottet är grovt kan fängelse i högst två år utdömas. Om gärningen i stället begås av grov oaktsamhet kan arbetsgivaren enligt samma paragraf dömas för vårdslös försäkran till böter eller fängelse i högst sex månader.

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet inte gör en anmälan som föreskrivs i en förordning som har utfärdats med stöd av utlänningslagen döms till böter eller, när omständigheterna är försvårande, fängelse i högst sex

månader. Detsamma gäller den som i en anmälan eller ett ansökningsärende medvetet lämnar oriktig uppgift eller medvetet underlåter att tala om något förhållande av betydelse (20 kap. 6 § UtIL).

Den som i vinstsyfte planlägger eller organiserar verksamhet som är inriktad på att främja att utlänningar reser till Sverige utan pass eller de tillstånd som krävs för inresa i Sverige döms för organiserande av människosmuggling till fängelse i högst två år (20 kap. 9 § första stycket UtIL). Är brottet grovt döms för grovt organiserande av människosmuggling till fängelse i lägst sex månader och högst sex år (andra stycket). Är brottet att anse som ringa döms till böter eller fängelse i högst sex månader (tredje stycket). Den som hjälper en utlänning att resa till Sverige utan pass eller de tillstånd som krävs för inresa i Sverige döms för medhjälp till brott enligt första–tredje styckena. Detta gäller om medhjälparen insåg eller hade skälig anledning att anta att resan anordnats i vinstsyfte genom sådan verksamhet som där sägs (fjärde stycket).

Propositionen

Uppehållstillstånd för att söka arbete eller undersöka förutsättningarna för att starta näringsverksamhet

Regeringen föreslår att ett tidsbegränsat uppehållstillstånd om högst nio månader ska få beviljas en utlänning som önskar vistas här i landet för att söka arbete eller undersöka förutsättningarna för att starta näringsverksamhet, om han eller hon

- har slutfört studier som motsvarar en examen på avancerad nivå
- har tillräckliga medel för sitt uppehälle under tillståndstiden och för att täcka kostnader för sin återresa och
- har en heltäckande sjukförsäkring som gäller i Sverige.

Prövningen av det nya uppehållstillståndet bör enligt regeringens mening vara så enkel som möjligt för att effektivisera handläggningsprocessen. Definitionen av vem som är att anse som högkvalificerad bör därför knytas till en klar och objektiv grund. Regeringen anser att en rimlig ordning är att det bör krävas en viss utbildningsnivå för att komma i fråga för det nya uppehållstillståndet och att nivån bör vara att utlänningen har en utbildning som har lett till en färdig examen på avancerad nivå. Kravet bör vara detsamma oavsett om utlänningen vill söka arbete eller undersöka förutsättningarna för att starta näringsverksamhet. En av fördelarna med en sådan ordning är, enligt regeringen, att utlänningen annars skulle vara hänvisad till att endast utöva en av aktiviteterna, trots att han eller hon efter en tid kanske skulle vilja både söka arbete och undersöka möjligheterna att starta näringsverksamhet.

Ett uppehållstillstånd för att söka arbete eller undersöka möjligheterna att starta näringsverksamhet föreslås inte få beviljas för längre tid än nio månader. Utlänningen kommer därmed inte att ha tillgång till full hälso- och sjukvård på grund av bosättning i Sverige och regeringen anser därför att det ska krävas att han eller hon har en heltäckande sjukförsäkring. Regeringen anser vidare

att det är rimligt att ställa som grundläggande krav att sökanden kan bekosta sitt eget uppehälle och att ett försörjningskrav därför bör ställas upp, som innebär att utlänningen ska visa att han eller hon vid tidpunkten för ansökan har tillgång till de medel som krävs för den sökta tillståndstiden. Regeringen föreslår att det införs ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om försörjningsförmågan.

En utlänning som har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att söka arbete eller undersöka möjligheterna att starta näringsverksamhet ska, enligt regeringen, inifrån landet kunna ansöka om och beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete och ett arbetstillstånd eller ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet, om ansökan lämnas in inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet.

Upphållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet

De närmare kraven för att beviljas ett uppehållstillstånd för näringsverksamhet framgår av tidigare förarbetsuttalanden, vägledande avgöranden och Migrationsverkets praxis. Regeringen anger att nuvarande krav i princip är ändamålsenliga och bör kunna behållas oförändrade, men föreslår att regeringen förtydligas i författning. Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd ska således få beviljas en utlänning som önskar vistas här i landet för att bedriva näringsverksamhet, om han eller hon har förmåga att bedriva den aktuella verksamheten och kan försörja sig. Ett sådant tillstånd ska inte få beviljas för längre tid än två år åt gången. Ett permanent uppehållstillstånd ska få beviljas en utlänning som sedan minst två år har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för näringsverksamhet, om verksamheten är etablerad. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela ytterligare föreskrifter om uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet.

Åtgärder för att motverka kompetensutvisningar

Regeringen anger att kompetensutvisningar enligt en genomförd kartläggning inte förekommer i någon större utsträckning, men regeringen bedömer att Sveriges rykte och attraktionskraft när det gäller att locka internationell kompetens skulle förbättras om sådana utvisningar kan undvikas. Regeringen lämnar tre förslag för att motverka kompetensutvisningar.

För det första ska ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete enligt reglerna om arbetskraftsinvandring enligt regeringen inte behöva återkallas i ringa fall. Detsamma ska gälla om en återkallelse med hänsyn till omständigheterna inte annars framstår som skälig. Denna möjlighet att avstå från återkallelse ska gälla oavsett om arbetsgivaren gjort en självriktelse eller om bristerna upptäckts av Migrationsverket. För att bedöma om det är fråga om en ringa avvikelse bör bristens beskaffenhet och omfattning beaktas men inte hur eller varför den har uppkommit. Det undantag som regeringen föreslår tar sikte på avvikelser i fråga om alla förutsättningar för arbetstillstånd som anges i 6 kap. 2 § första stycket UtlL. För att kunna avgöra om en avvikelse är för

handen bör det i enlighet med praxis göras en helhetsbedömning av samtliga anställningsvillkor. För att motverka riskerna för utnyttjande av utländsk arbetskraft bör särskild försiktighet iakttas vid en bedömning av avvikelser från försörjningskravet. Fel som begåtts i syfte att missbruka reglerna om arbetskraftsinvandring ska inte kunna anses vara ringa, inte heller om villkorsavvikelserna i sig är betydande. Om avvikelsen inte kan anses som ringa bör en skälighetsbedömning göras; det kan t.ex. röra sig om att avvikelserna förekommit hos en tidigare arbetsgivare eller att det lämnas en rimlig förklaring till varför det blivit fel samtidigt som det framstår som klart att arbetsgivaren framöver kommer att uppfylla villkoren.

För det andra föreslår regeringen att tillståndstiden för ett arbetstillstånd ska få förlängas om anställningen uppfyller de grundläggande förutsättningarna för ett arbetstillstånd enligt reglerna för arbetskraftsinvandring.

Det finns inte någon bestämmelse i utlänningslagen som reglerar hur bedömningen av en ansökan om förlängt arbetstillstånd ska göras, men däremot vissa förarbetsuttalanden. Regeringen föreslår att det i utlänningslagen införs en ny bestämmelse som reglerar under vilka förutsättningar ett arbetstillstånd får förlängas, nämligen om anställningen uppfyller förutsättningarna för ett arbetstillstånd enligt reglerna för arbetskraftsinvandring. Regeringen anger att utgångspunkten för bedömningen är framåtsyftande, men att det dock kan förekomma fall då det först vid en förlängningsansökan kan kontrolleras om förutsättningarna för arbetstillståndet varit uppfyllda. För att bibehålla legitimiteten i systemet och säkerställa att arbetskraftsinvandrare arbetar under villkor som uppfyller kraven för arbetstillstånd anser regeringen därför att det även i fortsättningen bör finnas en skyldighet att i vissa fall beakta hur föregående tillståndstid sett ut. Av den nya bestämmelsen bör det därför framgå under vilka förutsättningar förlängning av tillståndstiden för ett arbetstillstånd ska vägras. Regeringen föreslår att förlängning av tillståndstiden för ett arbetstillstånd ska vägras om

- tillståndet har förvärvats på ett bedrägligt sätt
- ett bevis om tillståndet har förfalskats eller ändrats i något avseende
- utlänningsvinst i Sverige av andra skäl än de som arbetstillståndet beviljades för eller
- det har funnits förutsättningar att återkalla tidigare tillstånd i vissa fall.

För det tredje föreslår regeringen att den nuvarande begränsningen av den sammanlagda tillståndstiden för arbetstillstånd enligt reglerna för arbetskraftsinvandring ska tas bort. Regeringen anger att när bestämmelsen om arbetstillståndets giltighetstid infördes anfördes att den sammanlagda tillståndstiden för arbetstillstånd inte bör överstiga fyra år. Då bör i stället frågan om permanent uppehållstillstånd aktualiseras (prop. 2007/08:147 s. 28 och 29). Ur ett rörlighetsperspektiv har det senare ifrågasatts hur ändamålsenligt utformade dessa regler om arbetstillståndens längd är. Det har bl.a. konstaterats att en inte helt ovanlig situation är att en utlänningsperson som är anställd inom en koncern utomlands upprepade gånger sänds till Sverige för att utföra

arbete under en begränsad tid. När den sammanlagda tillståndstiden uppgår till fyra år kan utlänningen inte beviljas ytterligare arbetstillstånd. Regeringen konstaterar att en möjlighet att vid särskilda skäl bevilja förlängt arbetstillstånd även efter en sammanlagd tillståndstid om fyra år, i upp till sammanlagt sex år, har införts (prop. 2013/14:213 s. 29 och 30), men anger även att rättsutvecklingen i praxis för en arbetskraftsinvandrare har blivit invecklad. Enligt regeringen stämmer regleringen inte överens med hur dagens rörliga arbetsmarknad fungerar och det finns en risk att nuvarande ordning hindrar arbetstagare från att välja Sverige som arbetsland.

Utökade möjligheter till rörlighet mellan olika tillstånd

Regeringen konstaterar att det saknas uttryckliga bestämmelser om förlängning av vissa typer av tillstånd och föreslår därför att en ansökan om förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete enligt reglerna för arbetskraftsinvandring eller vid spårbyte eller för att bedriva näringsverksamhet ska få beviljas inifrån landet. Familjemedlemmar ska i dessa fall kunna få sin ansökan beviljad inifrån landet i samma omfattning som anknytningspersonen.

Regeringen föreslår även att en utlänning som har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete enligt reglerna för arbetskraftsinvandring eller för att bedriva näringsverksamhet inifrån landet ska få byta mellan dessa tillstånd eller till ett uppehållstillstånd för forskning eller studier på forskarnivå, om ansökan görs inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet och förutsättningarna för det tillståndet har varit uppfyllda. Regeringen anger att huvudregeln om att en utlänning ska ha ansökt om och beviljats uppehålls- och arbetstillstånd före inresan i Sverige innebär att den som har ett tillstånd på en grund men vill byta till en annan som huvudregel måste lämna landet för att ansöka från ett annat land. Trots att undantagen från huvudregeln blivit allt fler med tiden kan det fortfarande uppstå situationer där en utlänning som har uppehållstillstånd på en grund och vill få tillstånd på en annan grund inte anses kunna ansöka utan att först resa ut från Sverige. Regeringen anför att det förekommer luckor i regleringen och att det bör förtydligas vad som ska gälla. Det kan t.ex. gälla en person som har uppehållstillstånd för att arbeta och som sedan erbjuds en tjänst som forskare. För att välbehövad internationell kompetens ska bli kvar i landet och för att öka Sveriges attraktionskraft anser regeringen att rörligheten mellan dessa typer av verksamheter behöver underlättas.

Regeringen föreslår vidare att bosättningsbaserade socialförsäkringsförmåner ska få lämnas utan hinder av att ett tidsbegränsat uppehållstillstånd har upphört att gälla, om en ansökan om ett fortsatt tillstånd på en sådan annan grund som föreslås kunna beviljas efter inresan har kommit in till Migrationsverket innan det tidigare tillståndet har upphört att gälla.

Regeringen föreslår även att ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att söka arbete eller undersöka förutsättningarna för att starta näringsverksamhet ska få återkallas på begäran av utlänningen, om han eller hon inifrån landet beviljas

ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete och ett arbetstillstånd enligt reglerna för arbetskraftsinvandring eller ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet. Detsamma ska gälla ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete enligt reglerna för arbetskraftsinvandring eller ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet, om utlänningen inifrån landet beviljas ett byte mellan dessa tillstånd eller till ett tillstånd för forskning eller studier på forskarnivå. Enligt regeringen underlättar en möjlighet att återkalla ett befintligt tillstånd rörligheten mellan olika tillståndsgrunder.

Anställningsavtal vid ansökan om arbetstillstånd

Regeringen föreslår att ett anställningsavtal ska krävas för att arbetstillstånd ska kunna beviljas enligt reglerna för arbetskraftsinvandring. Regeringen anger att med ett krav på anställningsavtal skulle skyddsreglerna i lagen (1982:80) om anställningsskydd, bl.a. att det för tillsvidareanställda krävs saklig grund för uppsägning, rätt till uppsägningslön och att anställningen som utgångspunkt består vid en tvist om en uppsägnings giltighet, bli tillämpliga direkt och redan därmed innebära en ökad trygghet för arbetskraftsinvand-raren. Ett anställningsavtal har normalt också ett högt bevisvärde vid en eventuell arbetsrättslig tvist, och ett sådant krav vore även ett effektivt och relativt enkelt sätt att motverka att arbetsgivare utlovar anställningsvillkor till utländsk arbetskraft enbart i syfte att utlänningen ska beviljas tillstånd och utan att det finns en egentlig avsikt från arbetsgivarens sida att följa de angivna villkoren. Med ett anställningsavtal kan utlänningen också med större säkerhet förutse under vilka villkor han eller hon kommer att arbeta i Sverige.

Straffsanktionerad anmälningsskyldighet

I propositionen anges att det står parterna fritt att komma överens om ändrade villkor efter det att ett anställningsavtal undertecknats och skickats in till Migrationsverket. Det vanligaste bör vara att en arbetstagares anställningsvillkor omförhandlas till det bättre ju längre anställningen pågår. Med beaktande av den utsatta situation arbetskraftsinvandrarerna kan befinna sig i finns det dock under hela anställningstiden en risk för att han eller hon är beredd att gå med på försämrade villkor för att få stanna i Sverige. Mot den bakgrunden och för att upprätthålla legitimiteten för systemet för arbetskraftsinvandring och motverka utnyttjande av arbetskraftsinvandrare anser regeringen att det bör införas en skyldighet för arbetsgivare att anmäla om något av de villkor som gäller för utlänningens anställning ändras till det sämre i förhållande till de uppgifter som legat till grund för beslutet om arbetstillstånd. Regeringen föreslår att föreskrifter om skyldighet att anmäla utlänningars anställningsvillkor i Sverige ska få meddelas av regeringen.

Förbättrade regler om uppgiftsskyldighet för arbetsgivare

Regeringen föreslår att Migrationsverket ska få förelägga en arbetsgivare till en utlänning som beviljats arbetstillstånd enligt reglerna för arbetskraftsinvandring att lämna skriftlig uppgift om de villkor som gäller för utlänningens anställning och att ett sådant föreläggande ska få förenas med vite.

Regeringen konstaterar att den nuvarande straffsanktionerade uppgiftsskyldigheten inte är tillräckligt besvärande för en arbetsgivare för att vara ett effektivt verktyg mot fusk och missbruk. En arbetsgivare kan t.ex. undgå att göra sig skyldig till osann försäkran genom att helt enkelt undvika att svara på Migrationsverkets begäran. Den nuvarande straffsanktionerade uppgiftsskyldigheten bör därför enligt regeringen förbättras på så sätt att Migrationsverket får möjlighet att vid vite förelägga arbetsgivaren att skicka in begärda uppgifter.

Försörjningskrav vid anhöriginvandring kopplad till utländsk arbetskraft

Regeringen anser att det ska införas ett försörjningskrav vid anhöriginvandring kopplad till arbetskraftsinvandrare. Regeringen anger att det enligt uppgifter som redovisas i utredningsbetänkandet Ett förbättrat system för arbetskraftsinvandring (SOU 2021:5) visserligen är ytterst få av arbetskraftsinvandrarna som bor i hushåll som har ansökt om ekonomiskt bistånd från kommunen. Samtidigt anser regeringen att det bör beaktas att den lägsta inkomst som enligt praxis i dag krävs för att beviljas arbetstillstånd (13 000 kronor) inte kan anses vara tillräcklig för att en arbetskraftsinvandrare ska kunna försörja även sina medföljande familjemedlemmar. Vidare är det enligt regeringens mening inte heller rimligt att familjemedlemmar till arbetskraftsinvandrare fortsatt särbehandlas i jämförelse med vad som gäller enligt de allmänna reglerna om uppehållstillstånd på grund av anknytning i fråga om krav på försörjningsförmåga.

Försörjningskravet ska inte gälla vid prövning av en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd. Om det finns särskilda skäl ska undantag från försörjningskravet få medges helt eller delvis.

Även för en familjemedlem till en utlänning med ICT-tillstånd eller ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse ska det för att få beviljas uppehållstillstånd enligt regeringens förslag krävas att utlänningen kan försörja den anhöriga. Regeringen ska få meddela föreskrifter om försörjningsförmågan vid uppehållstillstånd i dessa fall.

När det gäller familjemedlemmar till en utlänning med ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete och till en spårbytare som beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete enligt 15 a § första stycket 1 UtL bedömer regeringen att det gällande bemyndigandet i 5 kap. 23 § fjärde stycket UtL kan användas för att i förordning närmare reglera försörjningskravet.

Återkallelse av uppehållstillstånd för familjemedlemmar

Ett uppehållstillstånd som har beviljats en familjemedlem till en utlänning med ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete enligt reglerna för arbetskraftsinvandring eller spårbyte eller med ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet ska enligt regeringens förslag få återkallas, om anknytningen bryts eller utlänningens tillstånd återkallas.

En utvidgning av brottet organiserande av människosmuggling

Högsta domstolen har funnit att uppehålls- och arbetstillstånd som erhållits på grundval av oriktiga uppgifter som organisatören av verksamheten tillhandahållit inte kan anses utgöra organiserande av människosmuggling enligt 20 kap. 9 § UtL. Det strider enligt Högsta domstolen mot straffbestämmelsens ordalydelse att tillämpa den på ett sådant sätt att en utlänning anses sakna tillstånd i sådana fall där han eller hon faktiskt har ett formellt giltigt tillstånd som ger rätt till inresa i Sverige. Regeringen anser därför att det finns ett behov av att utvidga tillämpningsområdet för brottet organiserande av människosmuggling.

Regeringen föreslår därför att den som i vinstsyfte planlägger eller organiserar verksamhet som är inriktad på att främja att utlänningar reser till Sverige med tillstånd som har utfärdats på grundval av osanna uppgifter ska kunna dömas för organiserande av människosmuggling, om uppgiftslämnandet har främjats inom ramen för verksamheten. Medhjälpsregeln ska också förtydligas och omfatta även de utvidgade brottsrekvisiten.

Tillkännagivanden om arbetskraftsinvandring

I propositionen anges att regeringen i budgetpropositionen för 2021 har bedömt att vissa av de tillkännagivanden som beslutats av riksdagen i frågor om arbetskraftsinvandring är slutbehandlade (prop. 2020/21:1 utg.omr. 8 avsnitt 2.3.3). Dessa tillkännagivanden handlade om

- införande av direktåtkomst för Migrationsverket och om ett uppdrag till Migrationsverket som syftar till ett förstärkt arbete mot missbruk av reglerna för arbetskraftsinvandring (bet. 2016/17:SfU17 punkt 5, rskr. 2016/17:236)
- att förkorta handläggningstiderna för arbetstillstånd och utöka den digitala hanteringen (bet. 2017/18:SfU17 punkt 8, rskr. 2017/18:208)
- ett uppdrag till Migrationsverket om ett förstärkt arbete mot missbruk (bet. 2017/18:SfU17 punkt 11, rskr. 2017/18:208).

Riksdagen har inte haft några invändningar mot regeringens bedömningar (bet. 2020/21:SfU4, rskr. 2020/21:149) men har pekat på att det finns ett tillkännagivande till regeringen om behovet av en analys av hur direktåtkomst för Migrationsverket förhåller sig till dataskyddsförordningen (bet. 2020/21:SfU8 punkt 1, rskr. 2020/21:49).

Riksdagen har vidare tillkännagett att regeringen bör vidta ytterligare åtgärder för att utveckla regelverket och tillämpningen av regelverket för arbetskraftsinvandringen (bet. 2016/17:SfU22 punkt 1, rskr. 2016/17:318). I det tillkännagivandet anförs bl.a. att regeringen bör säkerställa att det görs en helhetsbedömning vid handläggningen av uppehållstillstånd för arbete, men även att handläggningstiderna måste förkortas och att Migrationsverket bör få direktåtkomst till uppgifter hos bl.a. Skatteverket. Regeringen bör också ge Migrationsverket i uppdrag att intensifiera myndighetens arbete för att utveckla reglerna för arbetskraftsinvandring och motverka missbruk av dem.

Vidare har riksdagen tillkännagett att regeringen skyndsamt ska återkomma med ett lagförslag som kan träda i kraft så snart som möjligt, dock senast den 1 juli 2018, som stärker proportionaliteten och säkerställer att en arbetskraftsinvandrare inte ska utvisas på grund av att arbetsgivaren utan uppsåt begått mindre eller obetydliga fel i fråga om villkoren för arbetstillstånd, även om felet upptäckts efter det att tillståndstiden löpt ut eller om Migrationsverket uppmärksammat det (bet. 2017/18:SfU7 punkt 2, rskr. 2017/18:41).

Regeringen har i budgetpropositionen för 2022 meddelat att den avser att återkomma om dessa tillkännagivanden i samband med att en proposition med anledning av förslagen i utredningsbetänkandet SOU 2021:5 överlämnas till riksdagen (prop. 2021/22:1 utg.omr. 8 avsnitt 2.5.2). Genom förslagen i denna proposition och tidigare åtgärder som redovisats i budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 8) anser regeringen att tillkännagivandena om ytterligare åtgärder för arbetskraftsinvandringen och om möjlighet att avstå från återkallelse vid mindre avvikelser är slutbehandlade (bet. 2016/17:SfU22 punkt 1, rskr. 2016/17:318 och bet. 2017/18:SfU7 punkt 2, rskr. 2017/18:41).

Regeringen avser att återkomma till tillkännagivandet om hur direktåtkomst för Migrationsverket förhåller sig till dataskyddsförordningen i ett annat sammanhang (bet. 2020/21:SfU8 punkt 1, rskr. 2020/21:49).

Motioner

Upphållstillstånd för att söka högkvalificerat arbete

I kommittémotion 2021/22:4441 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 1 föreslår motionärerna att regeringen snarast bereder frågan om ett krav på att den person som beviljas uppehållstillstånd för att söka arbete i Sverige måste söka ett högkvalificerat arbete. En möjlig lösning är att ansökan måste avse ett kvalificerat arbete. Samma motionärer begär i kommittémotion 2021/22:3839 yrkande 2 att det införs s.k. talangvisum för högkvalificerad arbetskraft som vill etablera sig i Sverige. Kontrollfunktioner som förebygger fusk och missbruk måste dock finnas. Det är angeläget att regeringen snarast lägger fram lagförslag. Även i motionerna 2021/22:1451 av Borianana Åberg (M) yrkande 1, 2021/22:1729 av Niklas Wykman (M) yrkande 2, 2021/22:2647 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 5 samt 2021/22:2717 av Lars Hjalmered (M) yrkandena 3 och 4 framförs förslag som rör möjligheten för högkvalificerad arbetskraft att söka arbete i Sverige. I motion

2021/22:3845 av Louise Meijer m.fl. (M) begärs i yrkande 12 ett tillkännagivande om att se över reglerna för visering för utländska experter, startup-företag och investerare.

I kommittémotion 2021/22:4443 av Ludvig Aspling m.fl. (SD) yrkas avslag på regeringens förslag om uppehållstillstånd för att söka arbete eller undersöka förutsättningarna för att starta näringsverksamhet. Motionärerna anför att förslaget om uppehållstillstånd för att söka arbete eller undersöka förutsättningarna för att starta näringsverksamhet går emot principen att uppehålls- och arbetstillstånd ska ansökas om och beviljas före inresan och medför flera risker. Tillståndet kan missbrukas; t.ex. kan utlänningen ansöka om asyl när han eller hon har kommit till Sverige. Det förekommer vidare falska examina. Det saknas också krav på att anställningen som söks är högkvalificerad eller utgör ett bristyrke. Det är vidare tveksamt om det finns behov av den nya tillståndsgrunden (yrkande 1).

I kommittémotion 2021/22:3516 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 16 föreslås en översyn av hur det kan göras mer attraktivt för arbetskraftsinvandrare att arbeta i Sverige. Enligt motionärerna förutsätter detta ett fungerande och samordnat system och att ett särskilt uppehållstillstånd för talanger införs. Upphållstillståndet ska rikta sig till företagare som vill undersöka möjligheterna att driva näringsverksamhet i Sverige och då även startup-företag.

I kommittémotion 2021/22:4437 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkas avslag på regeringens förslag om uppehållstillstånd för att söka arbete eller undersöka förutsättningarna för att starta näringsverksamhet. Motionärerna anför att det saknas verkliga behov av dessa regler och att det är uppenbart att reglerna kan missbrukas om de införs (yrkande 1).

Även i kommittémotion 2021/22:4442 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkas avslag på regeringens förslag om uppehållstillstånd för att söka arbete eller undersöka förutsättningarna för att starta näringsverksamhet. Motionärerna anger att förslaget medför stora risker för missbruk medan vinsterna kan antas bli förhållandevis små. Motionärerna pekar bl.a. på att det inte finns krav på att personen har vare sig ett anställningserbjudande eller en återvändandeavsikt samt att förfalskningar av examensbevis är vanligt förekommande i många delar av världen. Det är vidare en brist att det saknas krav på att personen måste hitta ett högkvalificerat arbete när han eller hon väl befinner sig i Sverige (yrkande 3).

I kommittémotion 2021/22:4440 av Robert Hannah m.fl. (L) välkomnar motionärerna regeringens förslag om att uppehållstillstånd ska få beviljas en utlänning som önskar vistas här i landet för att söka arbete eller undersöka förutsättningarna för att starta näringsverksamhet. Motionärerna anser dock att det tidsbegränsade uppehållstillståndet ska gälla i högst tolv månader i stället för nio (yrkande 1) och att kravet på examen bör ligga på kandidatnivå i stället för på avancerad nivå (yrkande 2).

I kommittémotion 2021/22:4438 av Rasmus Ling m.fl. (MP) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om uppehållstillstånd för att söka arbete eller

undersöka förutsättningarna för att starta näringsverksamhet. Det är välkommet att talangvisum införs. Att människor som har egna medel kan få chansen att komma hit och starta företag är positivt. För att ge fler möjlighet att komma hit vill dock motionärerna ha en mer flexibel utformning, utan snäva villkor och begränsningar som t.ex. krav på examen på avancerad nivå. Många av de entreprenörer som lyckats bygga en idé till innovation och till en produkt är personer som inte har en hög formell utbildning. Det bör räcka med en examen på grundnivå. Det är enligt motionärerna rimligt med skilda krav för de olika kategorierna.

Åtgärder mot kompetensutvisningar

I kommittémotion 2021/22:4441 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) föreslår motionärerna att regeringen genom styrning av Migrationsverket säkerställer att stickprovskontroller verkligen görs, för att i förlängningsärenden eftersöka avvikelser under tidigare tillståndsperiod (yrkande 5). I yrkande 10 föreslår motionärerna att regeringen genom sin styrning av Migrationsverket säkerställer att myndigheten använder möjligheten att förelägga en arbetsgivare att lämna vissa uppgifter. Motionärerna pekar på att det framgår av såväl propositionen som Migrationsverkets eget remissvar att myndigheten inte har gjort några systematiska efterkontroller de senaste åren, trots den uppgiftsskyldighet för arbetsgivare som finns i gällande lagstiftning. I motion 2021/22:3048 av Fredrik Schulte (M) yrkande 10 föreslås att i det fall en anställd fått för låg lön och därmed riskerar att mista sitt arbetstillstånd ska arbetsgivaren i efterhand kunna skjuta till lön för att undvika utvisning. Betty Malmberg (M) föreslår i motion 2021/22:3257 att ett moratorium införs för kompetensutvisningar. Camilla Waltersson Grönvall (M) anger i motion 2021/22:3693 att ett arbetstillstånd inte ska dras in t.ex. på grund av mindre fel eller misstag av arbetsgivaren och där felet korrigeras.

I kommittémotion 2021/22:4443 av Ludvig Aspling m.fl. (SD) yrkande 5 begärs ett tillkännagivande om en rimlig bakåtsyftande bedömning vid förlängning av arbetstillstånd. I dagsläget måste en utlänning som ansöker om förlängning i allmänhet ha uppfyllt en rad krav under den tidigare perioden med arbetstillstånd. Regeringen föreslår att den bakåtsyftande bedömningen ska begränsas till fall där det framkommit något i underlaget som indikerar att det tidigare tillståndet skulle ha återkallats. På så sätt behöver Migrationsverket inte regelmässigt göra djupgående utredningar av den tidigare tillståndsperioden i alla ärenden. Detta kan dock inte väga så tungt att Migrationsverket regelmässigt avstår från kontroller som skulle kunna avslöja missbruk och fusk. I kommittémotion 2021/22:2547 av Jonas Andersson i Skellefteå m.fl. (SD) yrkande 17 föreslår motionärerna en möjlighet till rättelse av mindre fel. Motionärerna anför bl.a. att det alltfjämt förekommer att högkompetent arbetskraft utvisas till följd av mindre fel som gjorts för lång tid sedan. Regeringen bör skyndsamt lägga fram förslag till riksdagen. Markus Wiechel m.fl. (SD) efterfrågar i motion 2021/22:255 yrkande 3 en översyn av

lagstiftning om semesteruttag och utbetalning av lön till personer som gynnar det svenska näringslivet.

I kommittémotion 2021/22:3516 av Jonny Cato och Martina Johansson (båda C) anger motionärerna att den kvarstående problematiken med kompetensutvisningar behöver lösas. Enligt motionärerna har antalet kompetensutvisningar minskat, men viss problematik återstår. För att lösa problematiken bör lagändringar genomföras (yrkande 12).

I kommittémotion 2021/22:3377 av Robert Hannah m.fl. (L) anför motionärerna att bagatellartade misstag leder till att människor som jobbar och bidrar till svensk tillväxt tvingas lämna landet. Det blir inte enklare för svenska företag att rekrytera nyckelpersoner från andra länder när de som kommer inte vet om de får stanna. Arbetskraftsinvandring handlar om Sveriges tillväxt och konkurrenskraft (yrkande 2).

Utvärdering

I kommittémotion 2021/22:4441 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 2 föreslås att regeringen inom två år efter att den nya lagstiftningen trätt i kraft utvärderar om och i så fall på vilket sätt införandet av en möjlighet att beviljas uppehållstillstånd för att söka arbete i Sverige missbrukas. Vid behov ska en sådan utvärdering mynna ut i förslag på förändringar. Motionärerna föreslår även att regeringen inom två år efter att den nya lagstiftningen trätt i kraft utvärderar om införandet av en möjlighet att beviljas uppehållstillstånd för att starta näringsverksamhet i Sverige leder till att fler söker sig till Sverige för att starta företag (yrkande 3). Vid behov bör lagstiftningen ändras.

I kommittémotion 2021/22:4443 av Ludvig Aspling m.fl. (SD) yrkande 7 föreslås en utvärdering av konsekvenserna av ändringarna kring arbetskraftsinvandringen. Regeringen anser i sin konsekvensanalys att förslagen kommer att få begränsad inverkan på Sverige och berörda myndigheter och att eventuella kostnader kommer att täckas inom befintliga anslag i nästan alla fall. Förslagen medför dock direkta kostnaderna för handläggningen av nya tillståndsgrunder och ärendemängden kan också öka. Även kostnaderna för samhället i stort kan öka. Regeringen bör därför återkomma till riksdagen med en utvärdering av konsekvenserna av lagförslaget.

I kommittémotion 2021/22:4439 av Jonny Cato och Martina Johansson (båda C) anförs i yrkande 1 att de regeländringar som regeringen föreslår för att motverka kompetensutvisningar bör följas upp om två år. Motionärerna understryker att det är viktigt att problemen med att arbetskraftsinvandrare utvisas på grund av mindre fel under den tidigare tillståndspanen helt upphör. I yrkande 2 föreslås att det inom samma tid bör följas upp om syftet med införandet av uppehållstillstånd för att söka arbete eller undersöka förutsättningarna för att starta näringsverksamhet uppnåts. Motionärerna pekar på att flera remissinstanser anser att uppehållstillståndet på ett tydligare sätt borde utformas för att möjliggöra för den arbetskraft som det finns brist

på att komma till Sverige och att Migrationsverket i sitt remissvar anger att uppehållstillståndet riskerar att missbrukas.

I kommittémotion 2021/22:4442 av Hans Eklind m.fl. (KD) begärs i yrkande 2 att regeln om att arbetsgivare ska vara skyldiga att anmäla om något av de villkor som gäller för anställningen försämras ska följas upp i ett tidigt skede, för att säkerställa att lagstiftningen får önskad effekt och att Migrationsverkets bedömningar kan anses vara rimliga. I yrkande 4 begärs att en utredning snarast undersöker hur arbetstillstånd enbart ska kunna beviljas de tredjelandsmedborgare som är i Sverige med det nya uppehållstillståndet som får ett högkvalificerat arbete.

I kommittémotion 2021/22:4438 av Rasmus Ling m.fl. (MP) anger motionärerna att det angeläget att problemet med kompetensutvisningar blir löst och efterfrågar därför en uppföljning och utvärdering av de åtgärder som nu föreslås, för att säkerställa att dessa fått önskad effekt (yrkande 2). Bland annat bör den föreslagna skälighetsbedömningen vid återkallelse av uppehållstillstånd omfattas.

Krav på anställningsavtal

I kommittémotion 2021/22:2547 av Jonas Andersson i Skellefteå m.fl. (SD) föreslås i yrkande 5 ett krav på bindande anställningsavtal. Nuvarande ordning innebär i praktiken att en utlänning vid ankomsten till Sverige kan erbjudas helt andra villkor än vad som tidigare utlovats. Med ett bindande erbjudande blir det tydligt vilka villkor som gäller för anställningen och svårare att försäkra dem. Detta innebär ett skydd både för den enskilda arbetstagaren och mot olika former av villkorsdumpning.

I kommittémotion 2021/22:4439 av Jonny Cato och Martina Johansson (båda C) lämnas i yrkande 3 ett förslag om att det inte ska krävas att ett anställningsavtal ska bifogas en ansökan om arbetstillstånd, eftersom detta medför flera nackdelar. Det går t.ex. inte på förhand att veta hur lång handläggningstiden för ett arbetstillstånd är, vilket gör det omöjligt att ange ett startdatum för tjänsten. Det skapas också en osäkerhet arbetsrättsligt när anställningens startdatum passeras utan att beslut om arbetstillstånd har fattats. De långa handläggningstiderna gör också att företagets behov av arbetskraft kan komma att förändras under handläggningstiden. Vidare finns inget som tyder på att det skulle motverka fusk och missbruk att bifoga anställningsavtalet vid ansökan om arbetstillstånd.

I kommittémotion 2021/22:4442 av Hans Eklind m.fl. (KD) begärs i yrkande 1 att förslaget om anställningsavtal vid ansökan om arbetstillstånd följs upp i ett tidigt skede. Motionärerna anser att förslaget är väl avvägt men att utfallet bör utredas i ett tidigt skede i syfte att säkerställa att effekten blir den förväntade och att hanteringen hos arbetsgivarna blir rimlig.

I motion 2021/22:4440 av Robert Hannah m.fl. (L) anför motionärerna att det kan finnas skäl att införa ett krav på anställningsavtal för att en utlänning ska kunna beviljas ett arbetstillstånd. Motionärerna anser dock att ett krav på

att ett anställningsavtal bifogas ansökan om arbetstillstånd är för starkt. En komplettering bör kunna göras senare under den period som arbetstillståndet gäller för och då som en anmälan (yrkande 4).

I kommittémotion 2021/22:4438 av Rasmus Ling m.fl. (MP) motsätter sig motionärerna det föreslagna kravet på anställningsavtal för arbetstillstånd. Kravet skulle enligt motionärerna allvarligt begränsa såväl svenska företags möjligheter att anställa som människors möjligheter att bygga en framtid i Sverige. Motionärerna förespråkar i stället ett krav på anställningserbjudande samt en skyldighet för arbetsgivaren att skicka in uppgifter om anställningsvillkoren och anmäla försämringar av dessa (yrkande 3).

Åtgärder mot missbruk av reglerna

I kommittémotion 2021/22:4443 av Ludvig Aspling m.fl. (SD) yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om ordentliga bedömningar av arbetstillståndet vid byten av arbetsgivare. Motionärerna anför att regeringens förslag ger Migrationsverket en möjlighet att slippa återkalla arbetstillståndet på grund av brister hos tidigare arbetsgivare. Detta gäller främst situationer då en arbetskraftsinvandrare under tiden för ett pågående arbetstillstånd byter arbetsgivare utan att skicka in en ny ansökan till Migrationsverket. I ett sådant fall skulle Migrationsverket inte få möjlighet att pröva arbetskraftsinvandrarens rätt till arbetstillstånd förrän den pågående tillståndstiden är slut och utlänningen ansöker om förlängning. Om i stället Migrationsverket ges en möjlighet att alltid pröva frågan om arbetstillstånd redan när utlänningen byter arbetsgivare, skulle brister uppmärksammas direkt.

I kommittémotion 2021/22:4439 av Jonny Cato och Martina Johansson (båda C) anser motionärerna att den föreslagna straffsanktionerade skyldigheten att anmäla om något av de villkor som gäller för utlänningens anställning ändras till det sämre i förhållande till de uppgifter som legat till grund för beslutet om arbetstillståndsskyldighet inte bör införas (yrkande 4). Motionärerna pekar på att det redan i dag finns en möjlighet att genomföra kontroller (s.k. efterkontroller) enligt utlänningsförordningen. Möjligheten har dock inte använts under de senaste åren. I stället för att införa ytterligare bestämmelser bör den möjlighet till efterkontroll som redan finns användas.

I kommittémotion 2021/22:4437 av Tony Haddou m.fl. (V) lämnas i yrkande 3 förslag om löpande och systematiska kontroller av arbetsgivare, automatisering av Migrationsverkets informationsinhämtning och bättre möjligheter för Migrationsverket att kontrollera arbetsplatserna. Regeringen har lämnat förslag om krav på anställningsavtal. För att ett sådant ska vara bindande krävs kontroller av att avtalet följs. På den punkten är förslagen från regeringen och Utredningen om arbetskraftsinvandring otillräckliga. I yrkande 4 föreslår motionärerna att den föreslagna anmälningsskyldigheten utökas till att omfatta alla arbetsgivare och i yrkande 5 anges att samtliga arbetsgivare till en utlänning som beviljats uppehållstillstånd för arbete ska lämna skriftlig uppgift om de villkor som gäller för utlänningens anställning.

Spårbyte

I kommittémotion 2021/22:4441 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) begärs i yrkande 7 att möjligheten till spårbyte från asyl- till arbetskraftsinvandring avskaffas. Samma motionärer begär även i kommittémotion 2021/22:3839 yrkande 9 att möjligheten till spårbyte avskaffas. Motionärerna anför att spårbytet innebär en sammanblandning av systemen för asyl respektive arbetskraftsinvandring och att det strider mot principen att asylprocessen ska ha ett tydligt avslut. Personer som avser att komma till Sverige för att jobba ska inte belasta asylsystemet, utan ska ha ett arbetstillstånd när de kommer hit. Ett liknande förslag finns i kommittémotion 2021/22:3842 av samma motionärer yrkande 10.

I kommittémotion 2021/22:2547 av Jonas Andersson i Skellefteå m.fl. (SD) yrkande 18 föreslås att spårbyten stoppas. Motionärerna anger att det är orimligt att en asylsökande som fått avslag i alla instanser efter flera års vistelse i Sverige ges möjlighet att ändå få stanna genom att ansöka om arbetstillstånd.

Även i kommittémotion 2021/22:4214 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkande 44 föreslås att möjligheten till spårbyte avskaffas. Motionärerna anger att Migrationsverket har larmat om ett missbruk av spårbyten, som blivit ett sätt för vissa att kringgå utvisningsbeslut. Vidare är den genomsnittliga handläggningstiden för spårbyte ca 160 dagar. Det innebär att de som ansöker om spårbyte får en längre vistelsetid i Sverige, vilket gör återvändandet än svårare.

Försörjningskrav vid anhöriginvandring

I kommittémotion 2021/22:4441 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 11 föreslår motionärerna att det föreslagna försörjningskravet vid anhöriginvandring stramas upp. Undantag från kravet ska enligt motionärerna kunna göras vid synnerliga skäl; det ska inte som föreslagits vara tillräckligt att det finns särskilda skäl. Vidare anser motionärerna att försörjningskravet är för lågt ställt samt att det också ska ställas krav på bostad av tillräcklig storlek och standard. Samma motionärer begär i kommittémotion 2021/22:3839 yrkande 8 att det införs ett försörjningskrav för anhöriga vid arbetskraftsinvandring.

I kommittémotion 2021/22:4443 av Ludvig Aspling m.fl. (SD) yrkande 6 begärs ett tillkännagivande om försörjningskrav vid anhöriginvandring kopplad till arbetskraftsinvandring. Förslaget är bristfälligt eftersom regeringen inte föreslår en högre nivå på försörjningskravet än det som används vid andra tillstånd. Kraven är för lågt satta och det är viktigt att ingen som invandrar som anhörig riskerar att leva i fattigdom. Regeringen bör snarast tillsätta en utredning i syfte att skärpa dessa krav. I kommittémotion 2021/22:2547 av Jonas Andersson i Skellefteå m.fl. (SD) yrkande 8 föreslås ett försörjningskrav vid anhöriginvandring till arbetskraftsinvandrare.

I kommittémotion 2021/22:4437 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 6 föreslås att regeringen vid ett införande av försörjningskrav för anhörig-

invandring där anknytningspersonen har uppehållstillstånd för arbete ska återkomma med förslag om att detta krav tas bort. Motionärerna anför att rätten och möjligheten att leva med sin familj inte ska avgöras av inkomsternas storlek. Risken är överhängande att förslaget om det genomförs leder till att barn skiljs från sina föräldrar. Förslaget kan därmed inte anses vara förenligt med barnkonventionen. Förmågan att försörja sin familj borde följa av att rimliga anställningsvillkor med avtalsenliga löner erbjuds. Förslaget riskerar dessutom att avskräcka människor från att söka sig till Sverige och minska möjligheten att locka relevant och nödvändig arbetskraft.

Ett försörjningskrav för familjemedlemmar till arbetskraftsinvandrare föreslås i kommittémotion 2021/22:4214 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkande 49. Motionärerna understryker att antalet anhöriga är betydande och att de flesta inte kommer i arbete under de första åren. De är i dagsläget berättigade till sociala insatser som exempelvis försörjningsstöd.

Människosmuggling

I kommittémotion 2021/22:4441 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 12 föreslås att straffen för brottet organiserande av människosmuggling skärps. Samma motionärer föreslår i kommittémotion 2021/22:3839 yrkande 11 att handel med arbetstillstånd ska kriminaliseras.

I kommittémotion 2021/22:4214 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkande 50 begär motionärerna ett tillkännagivande om människosmuggling och oriktiga uppgifter för arbetstillstånd. Motionärerna uppger att brottet människosmuggling ska kunna omfatta även fall där tillstånd för inresa funnits men där oriktiga uppgifter har legat till grund för arbetstillståndet.

Entreprenörer och näringsidkare

I kommittémotion 2021/22:4441 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 4 föreslås att regeringen tillsätter en utredning som tar ett helhetsgrepp kring frågan hur väl reglerna om uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet i Sverige bidrar till att göra Sverige attraktivt för entreprenörer. Det behövs en bred analys och utredningen bör även innefatta en möjlighet att återkalla ett uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet, t.ex. när förutsättningarna för tillståndet inte längre är uppfyllda.

I kommittémotion 2021/22:4443 av Ludvig Aspling m.fl. (SD) yrkande 2 avstyrker motionärerna regeringens förslag om att permanent uppehållstillstånd ska kunna beviljas en näringsidkare som sedan minst två år har tidsbegränsat uppehållstillstånd och föreslår att samma regel bör gälla som för arbetstagare, dvs. permanent uppehållstillstånd ska kunna beviljas efter fyra år med tidsbegränsat tillstånd under en sjuårsperiod. Andra kategorier får vänta längre och regelverket bör vara konsekvent. I yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att förbättra regelverket för uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet. Regeringen har valt att endast överföra praxis till lag. Det finns dock ett behov av en översyn. Det är t.ex. rimligt att utlänningar som

beviljas uppehållstillstånd för kortare tid än ett år, och som inte får del av den allmänna välfärden, har en heltäckande sjukförsäkring. Även frågan om återkallelse t.ex. när utlänningen inte uppfyller kraven för tillståndet behöver regleras. Regeringen bör snarast återkomma med förslag för att förbättra regelverket för uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet.

I kommittémotion 2021/22:4437 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör utreda regleringen av uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet. Motionärerna anför att remissinstanserna har flera invändningar mot förslaget och att det förefaller saknas en analys av huruvida regelverket har missbrukats eller kan missbrukas. Det kan även ifrågasättas varför denna grupp ska kunna få permanent uppehållstillstånd efter kortare tid med tidsbegränsat uppehållstillstånd än övriga grupper.

Utskottets ställningstagande

Uppehållstillstånd för att söka högkvalificerat arbete

För en utlänning som vill arbeta i Sverige men som inte har ett konkret anställningserbjudande är möjligheterna att komma hit och söka ett arbete begränsade. Regeringen föreslår därför att det införs en möjlighet att bevilja tidsbegränsat uppehållstillstånd för en högkvalificerad utlänning som önskar vistas i Sverige för att söka arbete eller undersöka förutsättningarna för att starta näringsverksamhet.

Utskottet anser att internationell rekrytering av högkvalificerad arbetskraft är ett viktigt komplement till rekryteringen på nationell nivå. Inte minst gäller detta i branscher där det finns en brist på inhemsk arbetskraft. Svenska arbetsgivare söker i allt större omfattning arbetskraft på den internationella arbetsmarknaden för att hitta rätt kompetens. Samtidigt råder det skarp internationell konkurrens om viss arbetskraft. Enligt utskottet kan invandring av högkvalificerad arbetskraft ha många fördelar. En tillväxt av kvalificerade jobb leder ofta till att fler jobb skapas också inom andra sektorer på arbetsmarknaden. Det bidrar också till ökad konsumtion och därmed till ekonomisk tillväxt. Utskottet välkomnar mot denna bakgrund regeringens förslag.

I ett antal motionsyrkanden har det förts fram att det finns risk för att den föreslagna typen av uppehållstillstånd kan komma att missbrukas. Utskottet vill därför understryka att det ska krävas en examen på avancerad nivå för att komma i fråga för tillståndet. Vidare utgår utskottet från att Migrationsverket och migrationsdomstolarna gör en noggrann prövning av att återopade examensbevis är äkta.

Utskottet delar regeringens bedömning att examenskravet bör vara detsamma oavsett om utlänningen vill söka arbete eller undersöka förutsättningarna för att starta näringsverksamhet, eftersom utlänningen annars skulle bli hänvisad till att endast utöva en av aktiviteterna och det dessutom underlättar handläggningen att tillämpa samma krav.

Regeringen föreslår att det nya uppehållstillståndet ska ha en giltighetstid om nio månader. Utskottet anser att detta är väl avvägt, eftersom denna tid bör vara tillräcklig för att uppnå syftet med tillståndet samtidigt som det motverkar att det svenska socialförsäkringssystemet tas i anspråk.

Utskottet tillstyrker med det sagda regeringens förslag till ändring i utlänningslagen i de delar det avser 5 kap. 9 och 25 §§ och avstyrker därmed motionerna 2021/22:4437 (V) yrkande 1, 2021/22:4442 (KD) yrkande 3 och 2021/22:4443 (SD) yrkande 1 om avslag på förslaget.

Utskottet avstyrker med det anförda även motionerna 2021/22:4438 (MP) yrkande 1, 2021/22:4440 (L) yrkandena 1 och 2 samt 2021/22:1451 (M) yrkande 1 om tillståndets längd och examen på avancerad nivå eller grundnivå. Utskottet ser inte heller skäl för riksdagen att nu rikta ett tillkännagivande till regeringen om att utreda frågan om att en anställning som utlännings söker under tiden för det tidsbegränsade tillståndet måste vara högkvalificerad. Utskottet avstyrker därför motion 2021/22:4441 (M) yrkande 1.

Motionerna 2021/22:1729 (M) yrkande 2, 2021/22:2647 (M) yrkande 5, 2021/22:2717 (M) yrkandena 3 och 4, 2021/22:3516 (C) yrkande 16, 2021/22:3839 (M) yrkande 2 samt 2021/22:3845 (M) yrkande 12 får anses tillgodosedda med förslagen i propositionen och avstyrks av den anledningen.

Permanent uppehållstillstånd för näringsidkare

Regeringen föreslår att nuvarande regler för uppehållstillstånd för näringsidkare förtydligas i författning, bl.a. att ett permanent uppehållstillstånd får beviljas en utlännings som sedan minst två år har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för näringsverksamhet, om verksamheten är väletablerad.

Utskottet delar regeringens bedömning att de nuvarande reglerna är i princip ändamålsenliga och bör kunna behållas oförändrade. Utskottet tillstyrker med det anförda regeringens förslag till ändring i utlänningslagen i den del det avser 5 kap. 5 § och avstyrker motion 2021/22:4443 (SD) yrkande 2 om att permanent uppehållstillstånd ska kunna beviljas en näringsidkare först efter fyra år med tidsbegränsat tillstånd under en sjuårsperiod.

Åtgärder mot kompetensutvisningar

Regeringen föreslår att möjligheterna att avstå från att återkalla ett tidsbegränsat uppehållstillstånd ska utvidgas. Förslaget innebär att ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete enligt reglerna för arbetskraftsinvandring inte ska behöva återkallas i ringa fall eller om en återkallelse med hänsyn till omständigheterna annars inte framstår som skälig.

Vidare föreslår regeringen att giltighetstiden för ett arbetstillstånd ska få förlängas om anställningen uppfyller de grundläggande förutsättningarna för ett arbetstillstånd enligt reglerna för arbetskraftsinvandring. Detta innebär att bedömningen av en förlängningsansökan som utgångspunkt är framåtsyftande. Möjligheten till en bedömning av tidigare tillståndperiod bör enligt regeringen dock finnas kvar i vissa fall.

Reglerna för arbetskraftsinvandring måste enligt utskottet vara förutsebara och enkla att tillämpa och samtidigt beakta näringslivets behov av att rekrytera och behålla internationell kompetens. Det är också av stor vikt att säkerställa att arbetskraftsinvandrare inte utvisas på grund av att arbetsgivare begått ringa fel i fråga om villkoren för arbetstillstånd, oavsett om felet upptäcks efter det att tillståndstiden har löpt ut eller om Migrationsverket uppmärksammat det.

Utskottet anser att regeringens förslag är väl avvägda och avstyrker därför motionerna 2021/22:3048 (M) yrkande 10, 2021/22:4438 (MP) yrkande 2, 2021/22:4439 (C) yrkande 1 och 2021/22:4443 (SD) yrkande 5.

Utskottet förutsätter att regeringen ser till att Migrationsverket i sin handläggning av ärenden säkerställer att rutiner finns och följs för att upptäcka fall av missbruk och avstyrker därför motionen 2021/22:4441 (M) yrkandena 5 och 10.

Motionerna 2021/22:255 (SD) yrkande 3, 2021/22:2547 (SD) yrkande 17, 2021/22:3257 (M), 2021/22:3377 (L) yrkande 2, 2021/22:3516 (C) yrkande 12 och 2021/22:3693 (M) får anses tillgodosedda med förslagen i propositionen och avstyrks.

Utvärdering

Utskottet konstaterar att regeringens förslag omfattar förändringar av det gällande regelverket för arbetskraftsinvandring som är förhållandevis stora. Bland annat föreslår regeringen ändringar av bestämmelserna om att återkalla och förlänga uppehålls- och arbetstillstånd samt att det införs en ny grund för uppehållstillstånd – för att under en begränsad tid kunna vistas i Sverige för att söka arbete eller undersöka möjligheterna att starta näringsverksamhet här.

Det är viktigt att de nya reglerna följs upp för att säkerställa att de fyller sin tänkta funktion. Utskottet utgår dock från att regeringen kommer att se till att detta sker vid en tidpunkt som är lämplig. Utskottet är därför inte berett att föreslå ett tillkännagivande i frågan och avstyrker motionerna 2021/22:4439 (C) yrkande 2, 2021/22:4441 (M) yrkandena 2 och 3, 2021/22:4442 (KD) yrkande 4 samt 2021/22:4443 (SD) yrkande 7.

Krav på anställningsavtal

Utskottet kan konstatera att det har förekommit uppgifter från bl.a. arbetstagarorganisationerna om att de anställningsvillkor som anges i anställningserbjudandet i flera fall inte har infriats av arbetsgivaren när utlänningen väl har påbörjat sitt arbete i Sverige. Att det förekommer att utländska arbetstagar efter ankomsten till Sverige får besked om att arbetsförhållandena har ändrats stöds även av uppgifter i rapporten Myndighetsgemensam lägesbild – organiserad brottslighet 2021.

Utskottet delar regeringens bedömning att nuvarande ordning medför en osäkerhet om huruvida villkoren i anställningserbjudandet slutligen kommer att gälla för utlänningens anställning. Om de faktiska anställningsvillkoren blir sämre än vad som anges i anställningserbjudandet finns det också en risk för

att arbetstillstånd beviljas trots att förutsättningarna inte är uppfyllda. Utländska arbetstagare kan vidare försättas i en situation där de tvingas acceptera avsevärt försämrade arbetsvillkor jämfört med vad som utlovats om alternativet är att helt förlora möjligheten till arbete och inkomst. När lagar och regler åsidosätts snedvrids också konkurrensen, vilket riskerar att seriösa företag konkurreras ut samtidigt som arbetstagare tvingas arbeta under osäkra förhållanden. Utskottet anser således, i likhet med regeringen, att ett krav ska införas på att ett anställningsavtal ska bifogas en ansökan om arbetstillstånd.

Utskottet kan emellertid även se att vissa skäl talar emot ett krav på anställningsavtal. Till exempel att arbetskraftsinvandringen behöver bifoga ett skriftligt avtal till sin ansökan. Ett sådant krav skulle förvisso kunna medföra en viss ökad arbetsbörda för arbetsgivare som vill rekrytera arbetskraft från ett tredjeländ. Kravet måste dock ses i ljuset av den risk som en arbetstagare tar som lämnar hemlandet för att komma till Sverige och arbeta.

Utskottet delar således regeringens bedömning att ett krav på anställningsavtal är ett effektivt och relativt enkelt sätt att motverka att arbetsgivare utlovar anställningsvillkor till utländsk arbetskraft enbart i syfte att utlänningen ska beviljas tillstånd och utan att det finns en egentlig avsikt från arbetsgivarens sida att följa de angivna villkoren.

Utskottet tillstyrker därmed regeringens förslag och avstyrker motionerna 2021/22:4438 (MP) yrkande 3, 2021/22:4439 (C) yrkande 3, 2021/22:4440 (L) yrkande 4 och 2021/22:4442 (KD) yrkande 1. Motion 2021/22:2547 (SD) yrkande 5 får anses tillgodosedd med förslagen i propositionen och avstyrks av den anledningen.

Åtgärder mot missbruk av systemet

Regeringen föreslår att Migrationsverket ska få förelägga en arbetsgivare till en utlänning som beviljats arbetstillstånd att lämna skriftlig uppgift om de villkor som gäller för anställningen och att föreläggandet ska få förenas med vite.

Vidare föreslås att ett bemyndigande införs för regeringen att meddela föreskrifter om skyldighet att anmäla utlänningars anställningsvillkor i Sverige. Detta förslag tar sikte på att arbetsgivare ska vara skyldiga att anmäla om något av de villkor som gäller för anställningen ändras till det sämre jämfört med de uppgifter som legat till grund för beslutet om arbetstillstånd.

Utskottet anser att de föreslagna uppgifts- och anmälningsskyldigheterna utgör betydelsefulla inslag i regelverket om arbetskraftsinvandring. Uppgiftsskyldigheten gör det möjligt att kontrollera att arbetskraftsinvandrare inte arbetar under oskäliga arbetsvillkor och utgör ett verktyg mot fusk och missbruk. Anmälningsskyldigheten motverkar att systemet med arbetskraftsinvandring underlättar för de arbetsgivare som är oseriösa att, efter det att ett arbetstillstånd har beviljats utifrån uppgifterna i anställningsavtalet, i stället erbjuda anställningsvillkor som är sämre än de som gäller för arbetstagare som redan är bosatta i Sverige. Anmälningsskyldigheten kan också bidra till att

minska riskerna för att den trygghet som anställningsavtalet utgör för arbetskraftsinvandrarerna urholkas. Till detta kommer att Migrationsverket utan att agera kan få kännedom om ändrade villkor i ett tidigare skede än i dag.

Utskottet, som tillstyrker propositionen i denna del, anser med det ovan anförda att det saknas skäl för riksdagen att rikta ett tillkännagivande till regeringen om åtgärder mot missbruk av systemet för arbetskraftsinvandring och avstyrker därför motionerna 2021/22:4437 (V) yrkandena 3–5, 2021/22:4439 (C) yrkande 4, 2021/22:4442 (KD) yrkande 2 och 2021/22:4443 (SD) yrkande 4.

Spårbyte

En utlänning vars asylansökan har avslagits genom ett lagakraftvunnet beslut kan under vissa förutsättningar beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete utan att först lämna landet genom ett spårbyte. Regeringen föreslår att en ansökan om förlängning av ett sådant tillstånd ska kunna beviljas inifrån landet och att en familjemedlem ska kunna få sin ansökan beviljad inifrån landet i samma omfattning som spårbytaren. Båda dessa förslag utgör förtydliganden av nuvarande tillämpning.

Enligt förslaget i utredningsbetänkandet Ett förbättrat system för arbetskraftsinvandring ska en spårbytare även inifrån landet kunna ansöka om och beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete enligt de vanliga reglerna för arbetskraftsinvandring, näringsverksamhet eller forskning. Regeringen anser dock att en sådan möjlighet till vidare spårbyte inte bör införas med motiveringen att detta varken är lämpligt eller förenligt med syftet med bestämmelsen om spårbyte samt att det även skulle riskera att leda till missbruk av såväl asyl- som arbetskraftsinvandringssystemet.

Utskottet gör ingen annan bedömning än regeringen i ovanstående frågor.

I ett antal motionsyrkanden föreslås ett tillkännagivande om att avskaffa möjligheten till spårbyte. Utskottets uppfattning är att ett sådant tillkännagivande inte bör föreslås. Utskottet vill framhålla att Riksrevisionen nu genomför en granskning av systemet för spårbyte. Granskningen ska svara på om systemet fungerar effektivt och avser i huvudsak Migrationsverkets rutiner och kontrollsystem, liksom regeringens styrning. Resultatet av granskningen kommer att presenteras i en rapport med planerad publicering i september 2022.

Med det anförda tillstyrker utskottet propositionen i denna del och avstyrker motionerna 2021/22:4441 (M) yrkande 7, 2021/22:2547 (SD) yrkande 18, 2021/22:3839 (M) yrkande 9, 2021/22:3842 (M) yrkande 10 och 2021/22:4214 (KD) yrkande 44.

Försörjningskrav vid anhöriginvandring

Regeringen föreslår att ett krav införs på att utlänningen kan försörja sig själv och den anhöriga vid anhöriginvandring kopplad till utländsk arbetskraft.

Utskottet kan konstatera att det i det nuvarande regelverket saknas försörjningskrav vid invandring av familjemedlemmar till arbetskraftsinvandrare. De särbehandlas därmed i jämförelse med vad som gäller enligt de allmänna reglerna om uppehållstillstånd på grund av anknytning i fråga om krav på försörjningsförmåga. Som anges i propositionen kan det nuvarande regelverket också möjliggöra kringgåenden av den reglerade invandringen, t.ex. på så sätt att arbetstillstånd söks framför andra tillstånd endast i syfte att familjemedlemmar ska kunna ansluta i Sverige utan något krav på försörjning. Vidare kan missbruk av regelverket leda till orimliga belastningar på det svenska socialförsäkringssystemet. Det har bl.a. rapporterats om att arbetskraftsinvandring används för organiserat missbruk av arbetstillstånd, t.ex. med s.k. cirkeltillstånd där familjemedlemmens uppehållstillstånd är beroende av arbetskraftsinvandrarens tillstånd samtidigt som arbetskraftsinvandrarens anställning är beroende av familjemedlemmens rätt att vistas i Sverige.

Utskottet delar därför regeringens bedömning att ett försörjningskrav bör införas. Utskottet anser att kravet, bl.a. vad gäller nivån, bör utformas så likt det krav som gäller vid anhöriginvandring enligt de allmänna reglerna som möjligt, anpassat till att anknytningspersonen är en utlänning med uppehållstillstånd kopplat till arbete. Utskottet anser dock i likhet med regeringen att ett bostadskrav inte ska förenas med försörjningskravet, eftersom arbetskraftsinvandraren i många fall kan förväntas söka uppehållstillstånd från sitt hemland och kanske bara har för avsikt att arbeta en begränsad tid i Sverige. Svårigheten att skaffa en bostad i förväg är dessutom redan i dag en anledning till att det kan vara svårt att rekrytera arbetskraft hit.

Med det sagda tillstyrker utskottet propositionen i denna del och avstyrker motionerna 2021/22:4441 (M) yrkande 11, 2021/22:4443 (SD) yrkande 6, 2021/22:2547 (SD) yrkande 8, 2021/22:3839 (M) yrkande 8 och 2021/22:4214 (KD) yrkande 49.

Utskottet delar regeringens bedömning att barnkonventionen i sig inte kan grunda rätt till uppehållstillstånd. Utskottet kan vidare konstatera att arbetskraftsinvandring är en frivillig och laglig migration som den enskilde aktivt tar ställning till. Utlänningen måste givetvis beakta de eventuella konsekvenser som kan bli följden av att ta anställning i ett annat land, t.ex. att familjen under en viss tid kan komma att leva i olika länder. Det är individens val att söka sig till Sverige för att arbeta som kan innebära att familjen under en viss tid kan komma att leva åtskild. Det måste också anses rimligt att ställa som krav att den som söker sig till Sverige för att arbeta också kan försörja eventuella medföljande familjemedlemmar. Utskottet avstyrker därmed motion 2021/22:4437 (V) yrkande 6.

Människosmuggling

Brottet organiserande av människosmuggling tar sikte på att någon i vinstsyfte planlägger eller organiserar verksamhet som är inriktad på att främja att

utlännningar reser till Sverige utan pass eller de tillstånd som krävs för inresa i Sverige. Regeringens förslag att utvidga brottet organiserande av människosmuggling avser att komma åt situationen att personer olovligen förs in i Sverige genom tillstånd som är falska eller utverkade på basis av oriktiga uppgifter, något som en vägledande dom från Högsta domstolen för närvarande förhindrar.

Människosmuggling innebär ett hänsynslöst utnyttjande av människor som ofta befinner sig i ett utsatt läge. Utskottet välkomnar därför regeringens förslag att utvidga brottet organiserande av människosmuggling, vilket kommer att medföra att fler fall av människosmuggling kan lagföras. Propositionen tillstyrks i denna del och motionerna 2021/22:3839 (M) yrkande 11 och 2021/22:4214 (KD) yrkande 50, som får anses tillgodosedda med förslagen i propositionen, avstyrks.

Emellertid anser utskottet även att en straffskärpning bör ske. Riksdagen bör därför tillkännage för regeringen att den bör återkomma med ett förslag om skärpta straff för organiserande av människosmuggling. Därmed tillstyrker utskottet motion 2021/22:4441 (M) yrkande 12.

Entreprenörer och näringsidkare

Regleringen i utlänningslagen om uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet är varken särskilt tydlig eller uttömmande. De närmare kraven framgår i stället av vägledande avgöranden, tidigare förarbetsuttalanden och Migrationsverkets praxis. Avsaknaden av en tydlig reglering kan medföra att Migrationsverkets handläggning inte blir tillräckligt tydlig eller förutsebar för den sökande. För att öka rättssäkerheten anser utskottet att förutsättningarna för att beviljas uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet ska förtydligas i författning. I likhet med regeringen anser utskottet att nuvarande krav är ändamålsenliga och bör kunna behållas oförändrade. Detsamma gäller systemet med att utlännningen inledningsvis beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd. Utskottet ser därför inte skäl för riksdagen att rikta ett tillkännagivande till regeringen om att utreda förutsättningarna för uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet och avstyrker därför motionerna 2021/22:4437 (V) yrkande 2, 2021/22:4441 (M) yrkande 4 och 2021/22:4443 (SD) yrkande 3.

Tillkännagivanden om arbetskraftsinvandring

Regeringen har i propositionen lämnat en redogörelse för riksdagens tillkännagivanden inom området arbetskraftsinvandring. Regeringen anser att tillkännagivandena om ytterligare åtgärder för arbetskraftsinvandringen och om möjlighet att avstå från återkallelse vid mindre avvikelser är slutbehandlade (bet. 2016/17:SfU22 punkt 1, rskr. 2016/17:318 och bet. 2017/18:SfU7 punkt 2, rskr. 2017/18:41) genom förslagen i propositionen och tidigare åtgärder som redovisats i budgetpropositionen för 2021. Regeringen avser att

i ett annat sammanhang återkomma till tillkännagivandet om hur direktåtkomst för Migrationsverket förhåller sig till dataskyddsförordningen (bet. 2020/21:SfU8 punkt 1, rskr. 2020/21:49).

Utskottet har inga invändningar mot regeringens bedömningar.

Lagförslagen

Bland lagförslagen i propositionen återfinns ett förslag till ändring i 1 kap. 4 § lagen om särskild kontroll av vissa utlänningar. Denna lag har inte trätt i kraft. Regeringen har i proposition 2021/22:131 Nytt regelverk för kvalificerade säkerhetsärenden överlämnat ett förslag till lag om särskild kontroll av vissa utlänningar till riksdagen och föreslagit att lagen ska träda i kraft den 1 juli 2022. Detta förslag bereds av justitieutskottet och riksdagen ska besluta om förslaget senare under våren 2022. För att uppnå en lagteknisk samordning av förslagen har socialförsäkringsutskottet överlämnat förslaget till ändring i 1 kap. 4 § till justitieutskottet när det gäller beredningen av riksdagens beslut om att anta detta förslag.

Regeringens förslag innebär att en hänvisning till den nya bestämmelsen om uppehållstillstånd för att söka arbete eller undersöka förutsättningarna för att starta näringsverksamhet tas in i 1 kap. 4 § i den föreslagna lagen om särskild kontroll av vissa utlänningar. Vidare föreslår regeringen att en hänvisning till den nya bestämmelsen om uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet tas in i nämnda 1 kap. 4 §. Bestämmelsen i 1 kap. 4 § anger att ett antal bestämmelser i utlänningslagen ska tillämpas vid handläggningen enligt den föreslagna lagen om särskild kontroll av vissa utlänningar.

Socialförsäkringsutskottet som gör den sakliga behandlingen av förslaget tillstyrker propositionen i denna del.

Sammantaget innebär detta, och som framgår av tidigare avsnitt, att utskottet tillstyrker proposition 2021/22:134 punkt 1–4 och avstyrker motionsyrkanden om ändring av och avslag på propositionen.

Reservationer

1. Uppehållstillstånd för att söka arbete, punkt 1 (SD, V, KD)

av Ludvig Aspling (SD), Ida Gabrielsson (V), Hans Eklind (KD), Jonas Andersson i Skellefteå (SD) och Jennie Åfeldt (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716) i de delar det avser 5 kap. 9 och 25 §§.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:4437 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 1,

2021/22:4442 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkande 3 och

2021/22:4443 av Ludvig Aspling m.fl. (SD) yrkande 1 och

avslår proposition 2021/22:134 punkt 1 i denna del.

Ställningstagande

Regeringen föreslår att det införs ett uppehållstillstånd för att söka arbete eller undersöka förutsättningarna för att starta näringsverksamhet. Om ett sådant uppehållstillstånd införs skulle det kunna missbrukas. Det saknas även behov av ett uppehållstillstånd av detta slag. Regeringens förslag bör därför avslås.

2. Permanent uppehållstillstånd för näringsidkare, punkt 2 (SD)

av Ludvig Aspling (SD), Jonas Andersson i Skellefteå (SD) och Jennie Åfeldt (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar reservanternas förslag i bilaga 3 till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716) i de delar det avser 5 kap. 5 §.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4443 av Ludvig Aspling m.fl. (SD) yrkande 2 och

avslår proposition 2021/22:134 punkt 1 i denna del.

Ställningstagande

Regeringen har föreslagit att principen om att först ett tvåårigt uppehållstillstånd och därefter ett permanent uppehållstillstånd ska kunna beviljas

utlänningar som bedriver näringsverksamhet i Sverige ska gälla även fortsättningsvis. De flesta som invandrar till Sverige i dag måste vänta längre för att få permanent uppehållstillstånd. Reglerna bör vara konsekventa. Det är inte heller rimligt att en högkvalificerad arbetstagare som fått en anställning i ett samhällsviktigt bristyrke behöver vänta längre än den som investerat för att etablera en näringsverksamhet. Permanent uppehållstillstånd bör beviljas den som fått uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet på samma villkor som arbetstagare, dvs. efter fyra år med tidsbegränsat uppehållstillstånd under en sjuårsperiod. Riksdagen bör därför anta regeringens förslag i denna del med den ändring som framgår av bilaga 3.

3. Högkvalificerat arbete, punkt 4 (L)

av Bengt Eliasson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4440 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkandena 1 och 2 samt avslår motionerna

2021/22:1451 av Boriana Åberg (M) yrkande 1,

2021/22:1729 av Niklas Wykman (M) yrkande 2,

2021/22:2647 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 5,

2021/22:2717 av Lars Hjalmered (M) yrkandena 3 och 4,

2021/22:3845 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 12 och

2021/22:4438 av Rasmus Ling m.fl. (MP) yrkande 1.

Ställningstagande

Det är välkommet att uppehållstillstånd ska få beviljas en utlänning som önskar vistas här i landet för att söka arbete eller undersöka förutsättningarna för att starta näringsverksamhet. Det tidsbegränsade uppehållstillståndet bör dock gälla i högst tolv månader i stället för högst nio. Det föreslagna kravet på examen på kandidatnivå bör vidare ändras till ett krav på examen på avancerad nivå.

4. Krav på högkvalificerad anställning, punkt 5 (M, L)

av Maria Malmer Stenergard (M), Mattias Karlsson i Luleå (M), Katarina Brännström (M), Bengt Eliasson (L) och Arin Karapet (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4441 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 1 och bifaller delvis motion

2021/22:3839 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 2.

Ställningstagande

Regeringen bör snarast bereda frågan om ett krav på att den person som beviljas uppehållstillstånd för att söka arbete i Sverige ska söka ett högkvalificerat arbete. En möjlig lösning är att ansökan måste avse ett kvalificerat arbete.

5. Åtgärder mot kompetensutvisningar, punkt 6 (M)

av Maria Malmer Stenergard (M), Mattias Karlsson i Luleå (M), Katarina Brännström (M) och Arin Karapet (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4441 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkandena 5 och 10 samt avslår motionerna

2021/22:255 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 3,

2021/22:2547 av Jonas Andersson i Skellefteå m.fl. (SD) yrkande 17,

2021/22:3048 av Fredrik Schulte (M) yrkande 10,

2021/22:3257 av Betty Malmberg (M),

2021/22:3693 av Camilla Waltersson Grönvall (M) och

2021/22:4443 av Ludvig Aspling m.fl. (SD) yrkande 5.

Ställningstagande

Regeringen bör genom styrning av Migrationsverket säkerställa dels att stickprovskontroller verkligen genomförs, för att i förlängningsärenden

eftersöka avvikelser under tidigare tillståndsperiod, dels att myndigheten använder möjligheten att förelägga en arbetsgivare att lämna vissa uppgifter. Det framgår av såväl propositionen som Migrationsverkets eget remissvar att myndigheten inte har gjort några systematiska efterkontroller de senaste åren, trots den uppgiftsskyldighet för arbetsgivare som finns i gällande lagstiftning.

6. Åtgärder mot kompetensutvisningar, punkt 6 (SD)

av Ludvig Aspling (SD), Jonas Andersson i Skellefteå (SD) och Jennie Åfeldt (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:4443 av Ludvig Aspling m.fl. (SD) yrkande 5,
bifaller delvis motion
2021/22:2547 av Jonas Andersson i Skellefteå m.fl. (SD) yrkande 17 och
avslår motionerna
2021/22:255 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 3,
2021/22:3048 av Fredrik Schulte (M) yrkande 10,
2021/22:3257 av Betty Malmberg (M),
2021/22:3693 av Camilla Waltersson Grönvall (M) och
2021/22:4441 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkandena 5 och 10.

Ställningstagande

För närvarande gäller att en utlänning som ansöker om förlängning av sitt arbetstillstånd i allmänhet måste ha uppfyllt en rad krav under den tidigare perioden med arbetstillstånd. Regeringen föreslår att den bakåtsyftande bedömningen ska begränsas till fall där det framkommit något i underlaget som indikerar att det tidigare tillståndet skulle ha återkallats. På så sätt ska Migrationsverket inte regelmässigt behöva göra djupgående utredningar av tidigare tillståndsperiod. Detta skäl kan dock inte väga så tungt att kontroller som skulle kunna avslöja missbruk och fusk inte utförs.

7. Utvärdering av det nya uppehållstillståndet, punkt 7 (M, C, V, KD)

av Maria Malmer Stenergard (M), Mattias Karlsson i Luleå (M), Ida Gabrielsson (V), Katarina Brännström (M), Hans Eklind (KD), Arin Karapet (M) och Jonny Cato (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:4439 av Jonny Cato och Martina Johansson (båda C) yrkande 2, 2021/22:4441 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkandena 2 och 3 samt 2021/22:4442 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkande 4.

Ställningstagande

Regeringen bör inom två år efter att den nya lagstiftningen har trätt i kraft utvärdera om och i så fall på vilket sätt införandet av en möjlighet att beviljas uppehållstillstånd för att söka arbete i Sverige missbrukas. Vid behov ska en sådan utvärdering mynna ut i förslag på förändringar. Regeringen bör inom samma tid även utvärdera om införandet av en möjlighet att beviljas uppehållstillstånd för att starta näringsverksamhet i Sverige leder till att fler söker sig till Sverige för att starta företag och vid behov ändra lagstiftningen. Utredningen bör omfatta frågorna om uppehållstillståndet för att söka arbete eller undersöka förutsättningarna för att starta näringsverksamhet fyller sitt syfte och om tillståndet missbrukas. Vidare bör regeringen utvärdera om utläningar som vistas i Sverige med det nya uppehållstillståndet enbart ska kunna beviljas arbetstillstånd om de får ett arbete som är högkvalificerat.

8. Översyn, punkt 8 (SD)

av Ludvig Aspling (SD), Jonas Andersson i Skellefteå (SD) och Jennie Åfeldt (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4443 av Ludvig Aspling m.fl. (SD) yrkande 7 och avslår motionerna

2021/22:4438 av Rasmus Ling m.fl. (MP) yrkande 2,
2021/22:4439 av Jonny Cato och Martina Johansson (båda C) yrkande 1 och
2021/22:4442 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkande 2.

Ställningstagande

Regeringen anser i sin konsekvensanalys att förslagen kommer att få begränsad inverkan på Sverige och berörda myndigheter och att eventuella kostnader kommer att täckas inom befintliga anslag i nästan alla fall. Förslagen medför dock direkta kostnader för handläggningen av nya tillståndsgrunder och ärendemängden kan också öka. Även kostnaderna för samhället i stort kan öka. Regeringen bör därför återkomma till riksdagen med en utvärdering av konsekvenserna av lagförslaget.

9. Översyn, punkt 8 (C)

av Jonny Cato (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:4438 av Rasmus Ling m.fl. (MP) yrkande 2 och

2021/22:4439 av Jonny Cato och Martina Johansson (båda C) yrkande 1 och
avslår motionerna

2021/22:4442 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkande 2 och

2021/22:4443 av Ludvig Aspling m.fl. (SD) yrkande 7.

Ställningstagande

Det är angeläget att problemet med kompetensutvisningar blir löst. En uppföljning och utvärdering av de åtgärder som regeringen nu föreslår bör därför göras för att säkerställa att åtgärderna får önskad effekt. Bland annat bör den föreslagna skälighetsbedömningen vid återkallelse av uppehållstillstånd omfattas. Problemen med att arbetskraftsinvandrare utvisas på grund av mindre fel under den tidigare tillståndsperioden måste helt upphöra.

10. Översyn, punkt 8 (KD)

av Hans Eklind (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4442 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkande 2 och avslår motionerna

2021/22:4438 av Rasmus Ling m.fl. (MP) yrkande 2,

2021/22:4439 av Jonny Cato och Martina Johansson (båda C) yrkande 1 och

2021/22:4443 av Ludvig Aspling m.fl. (SD) yrkande 7.

Ställningstagande

Den regel som regeringen har föreslagit om att arbetsgivare ska vara skyldiga att anmäla om något av de villkor som gäller för anställningen försämrats bör följas upp i ett tidigt skede, detta för att säkerställa att lagstiftningen får önskad effekt och att Migrationsverkets bedömningar kan anses vara rimliga.

11. Krav på anställningsavtal, punkt 9 (C)

av Jonny Cato (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4439 av Jonny Cato och Martina Johansson (båda C) yrkande 3 och avslår motionerna

2021/22:4438 av Rasmus Ling m.fl. (MP) yrkande 3 och

2021/22:4440 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkande 4.

Ställningstagande

Det bör inte införas ett krav på att ett anställningsavtal ska bifogas en ansökan om arbetstillstånd, eftersom detta medför flera nackdelar. Det går t.ex. inte att på förhand veta hur lång handläggningstiden för ett arbetstillstånd är, vilket gör det omöjligt att ange ett startdatum för anställningen. Det skapas också en osäkerhet arbetsrättsligt när startdatumet passeras utan att beslut om arbetstillstånd har fattats. De långa handläggningstiderna gör också att företagens

behov av arbetskraft kan komma att förändras under handläggningstiden. Det finns inte heller något som tyder på att det skulle motverka fusk och missbruk om anställningsavtalet bifogades ansökan om arbetstillstånd.

12. Krav på anställningsavtal, punkt 9 (L)

av Bengt Eliasson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:4440 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkande 4 och
avslår motionerna
2021/22:4438 av Rasmus Ling m.fl. (MP) yrkande 3 och
2021/22:4439 av Jonny Cato och Martina Johansson (båda C) yrkande 3.

Ställningstagande

Det bör inte ställas krav på att ett anställningsavtal bifogas ansökan om arbetstillstånd för att en utlänning ska kunna beviljas ett arbetstillstånd. En komplettering bör kunna göras senare under den period som arbetstillståndet gäller för och då som en anmälan.

13. Uppföljning av kravet på anställningsavtal, punkt 10 (SD, KD)

av Ludvig Aspling (SD), Hans Eklind (KD), Jonas Andersson i Skellefteå (SD) och Jennie Åfeldt (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:4442 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkande 1.

Ställningstagande

Regeringens förslag om anställningsavtal vid arbetskraftsinvandring är väl avvägt, men utfallet bör följas upp i ett tidigt skede för att säkerställa att effekten blir den förväntade och att hanteringen hos arbetsgivarna blir rimlig.

14. Åtgärder mot missbruk av reglerna, punkt 11 (SD)

av Ludvig Aspling (SD), Jonas Andersson i Skellefteå (SD) och Jennie Åfeldt (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4443 av Ludvig Aspling m.fl. (SD) yrkande 4 och avslår motionerna

2021/22:4437 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 3–5 och

2021/22:4439 av Jonny Cato och Martina Johansson (båda C) yrkande 4.

Ställningstagande

När det gäller arbetstillståndet vid byte av arbetsgivare innebär regeringens förslag att Migrationsverket ges en möjlighet att slippa återkalla tillståndet på grund av brister hos tidigare arbetsgivare. Detta gäller främst situationer då en arbetskraftsinvandrare under tiden för ett pågående arbetstillstånd byter arbetsgivare utan att skicka in en ny ansökan till Migrationsverket. I ett sådant fall skulle Migrationsverket inte få möjlighet att pröva arbetskraftsinvandrares rätt till arbetstillstånd förrän den pågående tillståndstiden är slut och utlänningen ansöker om förlängning. Om Migrationsverket i stället ges en möjlighet att alltid pröva frågan om arbetstillstånd redan när utlänningen byter arbetsgivare, skulle brister uppmärksammas direkt.

15. Åtgärder mot missbruk av reglerna, punkt 11 (C)

av Jonny Cato (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4439 av Jonny Cato och Martina Johansson (båda C) yrkande 4 och avslår motionerna

2021/22:4437 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 3–5 och

2021/22:4443 av Ludvig Aspling m.fl. (SD) yrkande 4.

Ställningstagande

Den föreslagna straffsanktionerade skyldigheten att anmäla om något av de villkor som gäller för utlänningens anställning ändras till det sämre i förhållande till de uppgifter som legat till grund för beslutet om arbetstillstånd bör inte införas. Det finns redan i dag en möjlighet att genomföra kontroller (efterkontroller) enligt utlänningsförordningen, men den möjligheten har inte använts under de senaste åren. I stället för att införa ytterligare bestämmelser bör den möjlighet till efterkontroll som redan finns användas.

16. Åtgärder mot missbruk av reglerna, punkt 11 (V)

av Ida Gabrielsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4437 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 3–5 och avslår motionerna

2021/22:4439 av Jonny Cato och Martina Johansson (båda C) yrkande 4 och 2021/22:4443 av Ludvig Aspling m.fl. (SD) yrkande 4.

Ställningstagande

Regeringen har lämnat förslag om krav på anställningsavtal. För att ett sådant verkligen ska vara bindande krävs kontroller av att avtalet följs. Förslagen är otillräckliga. Det behövs löpande och systematiska kontroller av arbetsgivare, automatisering av Migrationsverkets informationsinhämtning och bättre möjligheter för Migrationsverket att kontrollera arbetsplatserna. Den anmälningsskyldighet som regeringen föreslår bör utökas till att omfatta alla arbetsgivare. Vidare bör alla arbetsgivare skriftligen lämna uppgift om de villkor som gäller för utlänningens anställning.

17. Spårbyte, punkt 12 (M, SD, KD)

av Maria Malmer Stenergard (M), Mattias Karlsson i Luleå (M), Ludvig Aspling (SD), Katarina Brännström (M), Hans Eklind (KD), Jonas Andersson i Skellefteå (SD), Arin Karapet (M) och Jennie Åfeldt (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:2547 av Jonas Andersson i Skellefteå m.fl. (SD) yrkande 18,
2021/22:3839 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 9,
2021/22:3842 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 10,
2021/22:4214 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkande 44 och
2021/22:4441 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 7.

Ställningstagande

Möjligheten till spårbyte från asyl- till arbetskraftsinvandring bör avskaffas. Spårbyte innebär en sammanblandning av systemen för asyl och arbetskraftsinvandring och strider mot principen att asylprocessen ska ha ett tydligt slut. Det förekommer vidare uppgifter om att systemet med spårbyte missbrukas.

18. Försörjningskrav vid anhöriginvandring, punkt 13 (M)

av Maria Malmer Stenergard (M), Mattias Karlsson i Luleå (M), Katarina Brännström (M) och Arin Karapet (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3839 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 8 och
2021/22:4441 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 11 och
avslår motionerna
2021/22:2547 av Jonas Andersson i Skellefteå m.fl. (SD) yrkande 8,
2021/22:4437 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 6 och
2021/22:4443 av Ludvig Aspling m.fl. (SD) yrkande 6.

Ställningstagande

Det föreslagna försörjningskravet vid anhöriginvandring bör stramas upp. Det ska krävas synnerliga skäl för att göra undantag från kravet och inte vara tillräckligt att det finns särskilda skäl, vilket regeringen föreslår. Försörjningskravet är vidare för lågt ställt. Det bör också ställas krav på bostad av tillräcklig storlek och standard för att kravet ska anses uppfyllt.

19. Försörjningskrav vid anhöriginvandring, punkt 13 (SD)

av Ludvig Aspling (SD), Jonas Andersson i Skellefteå (SD) och Jennie Åfeldt (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:2547 av Jonas Andersson i Skellefteå m.fl. (SD) yrkande 8 och

2021/22:4443 av Ludvig Aspling m.fl. (SD) yrkande 6 och

avslår motionerna

2021/22:3839 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 8,

2021/22:4437 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 6 och

2021/22:4441 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 11.

Ställningstagande

Förslaget om försörjningskrav vid anhöriginvandring kopplad till arbetskraftsinvandring är bristfälligt eftersom regeringen inte föreslår en högre nivå på försörjningskravet än den som används vid andra tillstånd. Det är viktigt att ingen som invandrar som anhörig riskerar att leva i fattigdom. Regeringen bör snarast tillsätta en utredning i syfte att skärpa dessa krav.

20. Försörjningskrav vid anhöriginvandring, punkt 13 (V)

av Ida Gabrielsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4437 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 6 och

avslår motionerna

2021/22:2547 av Jonas Andersson i Skellefteå m.fl. (SD) yrkande 8,

2021/22:3839 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 8,

2021/22:4441 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 11 och

2021/22:4443 av Ludvig Aspling m.fl. (SD) yrkande 6.

Ställningstagande

Regeringen bör återkomma med förslag om att ta bort försörjningskravet för anhöriginvandring när anknytningspersonen har uppehållstillstånd för arbete. Rätten och möjligheten att leva med sin familj ska inte avgöras av inkomsternas storlek. Det finns även en överhängande risk att förslaget om det genomförs leder till att barn skiljs från sina föräldrar. Därmed kan förslaget inte anses vara förenligt med barnkonventionen. Förmågan att försörja sin familj borde följa av att rimliga anställningsvillkor med avtalsenliga löner erbjuds. Förslaget riskerar dessutom att avskräcka människor från att söka sig till Sverige och minska möjligheten att locka relevant och nödvändig arbetskraft.

21. Människosmuggling, punkt 14 (S, C, V)

av Rikard Larsson (S), Teresa Carvalho (S), Ida Gabrielsson (V), Emilia Töyrä (S), Björn Petersson (S), Mattias Vepsä (S) och Jonny Cato (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motion

2021/22:4441 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 12.

Ställningstagande

Regeringen har föreslagit att den som i vinstsyfte planlägger eller organiserar verksamhet som är inriktad på att främja att utlännningar reser till Sverige med tillstånd som har utfärdats på grundval av osanna uppgifter ska kunna dömas för organiserande av människosmuggling. Denna utvidgning av brottet organiserande av människosmuggling bygger på ett förslag från Utredningen om arbetskraftsinvandring och svarar mot ett av utredningens uppdrag. Utredningen hade däremot inte i uppdrag att se över brottets straffvärde. Det saknas även i övrigt beredningsunderlag för straffskärpningar och regeringen lämnar inget förslag i denna del. Brottet organiserande av människosmuggling är indelat i ett brott av normalgraden samt ett grovt och ett ringa brott. Det kan konstateras att straffsatsen är fängelse lägst sex månader och högst sex år för grovt brott. För brott av normalgraden är straffsatsen fängelse högst två år och för ringa brott böter eller fängelse högst sex månader. Dessa straffsatser får anses adekvata. Det saknas således skäl för riksdagen att göra ett tillkännagivande till regeringen om skärpta straff.

22. Entreprenörer och näringsidkare, punkt 15 (M)

av Maria Malmer Stenergard (M), Mattias Karlsson i Luleå (M), Katarina Brännström (M) och Arin Karapet (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4441 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 4 och avslår motionerna

2021/22:4437 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 2 och

2021/22:4443 av Ludvig Aspling m.fl. (SD) yrkande 3.

Ställningstagande

Regeringen bör tillsätta en utredning som tar ett helhetsgrepp kring frågan om hur väl reglerna om uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet i Sverige bidrar till att göra Sverige attraktivt för entreprenörer. Det behövs en bred analys och utredningen bör även innefatta frågan om en möjlighet att återkalla ett uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet, t.ex. när förutsättningarna för tillståndet inte längre är uppfyllda.

23. Entreprenörer och näringsidkare, punkt 15 (SD)

av Ludvig Aspling (SD), Jonas Andersson i Skellefteå (SD) och Jennie Åfeldt (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4443 av Ludvig Aspling m.fl. (SD) yrkande 3 och avslår motionerna

2021/22:4437 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 2 och

2021/22:4441 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 4.

Ställningstagande

Reglerna för uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet bör förbättras. Regleringen har funnits i praxis i många år men regeringen har valt att

endast överföra praxis till lag trots att det finns behov av en översyn. Det är t.ex. rimligt att utlänningar som beviljas uppehållstillstånd för kortare tid än ett år, och som inte får del av den allmänna välfärden, har en heltäckande sjukförsäkring. Även frågan om återkallelse t.ex. när utlänningen inte uppfyller kraven för tillståndet behöver regleras. Regeringen bör snarast återkomma med ett förslag.

24. Entreprenörer och näringsidkare, punkt 15 (V)

av Ida Gabrielsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4437 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 2 och
avslår motionerna

2021/22:4441 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 4 och

2021/22:4443 av Ludvig Aspling m.fl. (SD) yrkande 3.

Ställningstagande

Regeringen bör utreda regleringen av uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet. Det förslag som regeringen har lagt fram saknar en analys av om regelverket har missbrukats eller kan missbrukas. Det kan också ifrågasättas varför näringsidkare ska kunna få permanent uppehållstillstånd efter kortare tid med tidsbegränsat uppehållstillstånd än övriga grupper, och även detta bör omfattas av utredningen.

Särskilt yttrande

Uppehållstillstånd för att söka arbete, punkt 1 (V)

Ida Gabrielsson (V) anför:

Regeringens förslag om att införa ett uppehållstillstånd för att söka arbete eller undersöka förutsättningarna att starta näringsverksamhet bör i första hand avslås. Om riksdagen antar regeringens lagförslag trots att det enligt vår mening saknas behov och det är uppenbart att det nya uppehållstillståndet kan missbrukas bör regeringen efter två år från det att den nya lagstiftningen har trätt i kraft göra en utvärdering av om lagstiftningen missbrukas. Jag har av den anledningen även ställt mig bakom reservation 7 om en utvärdering av det nya uppehållstillståndet.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2021/22:134 Skärpta och förbättrade regler om arbetskraftsinvandring:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll.
- 4.1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2022:000) om särskild kontroll av vissa utlänningar.

Behandlingen avser godtagande av lagförslaget. Behandlingen av det lagtekniska antagandet sker i annat sammanhang.

Följdmotionerna

2021/22:4437 av Tony Haddou m.fl. (V):

1. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716) i de delar som avser 5 kap. 9 § och 5 kap. 25 §.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda regleringen avseende uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet utifrån vad som beskrivs i motionen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om löpande och systematiska kontroller av arbetsgivare, automatisering av Migrationsverkets informationsinhämtning och bättre möjligheter för Migrationsverket att kontrollera arbetsplatserna och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att utöka den föreslagna anmälningsskyldigheten till att omfatta alla arbetsgivare och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att samtliga arbetsgivare till en utlänningsansökan ska lämna skriftlig uppgift om de villkor som gäller för utlänningsansökan, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen vid ett införande av försörjningskrav för anhöriginvandring där anknytningspersonen har uppehållstillstånd för arbete bör återkomma med förslag om att detta krav tas bort, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:4438 av Rasmus Ling m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om uppehållstillstånd för att söka arbete eller undersöka förutsättningarna för att starta näringsverksamhet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder för att motverka kompetensutvisningar och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om krav vid ansökan om arbetstillstånd och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4439 av Jonny Cato och Martina Johansson (båda C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att om två år följa upp om de regeländringar som införts med syfte att motverka kompetensutvisningar är ändamålsenliga och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att om två år följa upp om syftet med införandet av uppehållstillstånd för att söka arbete eller undersöka förutsättningarna för att starta näringsverksamhet uppnåtts och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inte kräva att ett anställningsavtal ska bifogas en ansökan om arbetstillstånd och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inte införa en skyldighet att anmäla utlänningars anställningsvillkor i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4440 av Robert Hannah m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om arbetstillståndens längd och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om definitionen av slutförda studier som motsvarar en examen på avancerad nivå och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om anställningskontrakt och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4441 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen snarast bör bereda frågan om ett krav på att den person som beviljas uppehållstillstånd för att söka arbete i Sverige måste söka ett högkvalificerat arbete och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen inom två år efter att den nya lagstiftningen trätt i kraft bör utvärdera om och i så fall på vilket sätt införandet av en möjlighet att beviljas uppehållstillstånd för att söka arbete i Sverige missbrukas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen inom två år efter att den nya lagstiftningen trätt i kraft bör utvärdera om införandet av en möjlighet att beviljas uppehållstillstånd för att starta näringsverksamhet i Sverige leder till att fler söker sig till Sverige för att starta företag, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning som tar ett helhetsgrepp om frågan hur väl reglerna kring uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet i Sverige bidrar till att göra Sverige attraktivt för entreprenörer och näringsidkare och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen genom styrning av Migrationsverket bör säkerställa att stickprovskontroller genomförs för att i förlängningsärenden eftersöka avvikelser under tidigare tillståndsperiod och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa möjligheten till spårbyte från asylinvandring till arbetskraftsinvandring och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen genom sin styrning av Migrationsverket ska säkerställa att myndigheten använder möjligheten att förelägga en arbetsgivare att lämna vissa uppgifter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att strama upp försörjningskravet vid anhörginvandring och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skärpa straffen för brottet organiserande av människosmuggling och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4442 av Hans Eklind m.fl. (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förslaget om anställningsavtal vid ansökan om arbetstillstånd bör följas upp i ett tidigt skede och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förslaget om straffsanktionerad anmälningsskyldighet bör följas upp i ett tidigt skede i syfte att säkerställa att lagstiftningen får önskad effekt och att Migrationsverkets bedömningar kan anses vara rimliga och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen avslår regeringens förslag till ändring i utlänningslagen (2005:716) i de delar som avser 5 kap. 9 § och 5 kap. 25 §.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utredning av arbetstillstånd vad gäller det nya uppehållstillståndet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4443 av Ludvig Aspling m.fl. (SD):

1. Riksdagen avslår regeringens förslag till ändring i utlänningslagen (2005:716) i de delar som avser 5 kap. 9 § och 5 kap. 25 §.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till ändring i utlänningslagen (2005:716) i övrigt med den ändringen att 5 kap. 5 § får den lydelse som framgår av motionen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra regelverket kring uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ordentliga bedömningar kring arbetstillståndet vid byten av arbetsgivare och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en rimlig bakåtsyftande bedömning vid förlängning av arbetstillstånd och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om försörjningskrav vid anhöriginvandring kopplat till arbetskraftsinvandring och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återkomma till riksdagen med en utvärdering av konsekvenserna av ändringarna kring arbetskraftsinvandringen och tillkännager detta för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2021/22

2021/22:255 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn gällande lagstiftningen om semesteruttag och utbetalning av lön till personer som gynnar det svenska näringslivet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:1451 av Boriana Åberg (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska bli lättare att attrahera högkvalificerad arbetskraft och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1729 av Niklas Wykman (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reformera regleringen kring arbetskraftsinvandring och visum för högkvalificerad arbetskraft och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2547 av Jonas Andersson i Skellefteå m.fl. (SD):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bindande anställningsavtal och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om försörjningskrav för anhöriga till arbetskraftsinvandrare och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjlighet till rättelse av mindre fel och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stoppa spårbyten och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2647 av Josefin Malmqvist m.fl. (M):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reformera regleringen av arbetskraftsinvandring och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2717 av Lars Hjalmered (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa talang-/expertvisum och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta för flera experter att söka sig till Sverige för att starta företag och investera pengar och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3048 av Fredrik Schulte (M):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i det fall en anställd fått för låg lön och därmed riskerar att mista sitt arbetstillstånd måste arbetsgivare i efterhand kunna skjuta till lön för att undvika utvisning och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3257 av Betty Malmberg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett moratorium för s.k. kompetensutvisningar till dess att riksdagen har fattat beslut om pågående utredning i frågan och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3377 av Robert Hannah m.fl. (L):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbetskraftsinvandring handlar om Sveriges tillväxt och konkurrenskraft och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3516 av Jonny Cato m.fl. (C):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att lösa den kvarstående problematiken med kompetensutvisningar och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur man kan göra det mer attraktivt för arbetskraftsinvandrare att arbeta i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3693 av Camilla Waltersson Grönvall (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om arbetstillstånd och möjligheten att arbeta i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3839 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa talangvisum och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett försörjningskrav för anhöriga vid arbetskraftsinvandring och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa möjligheten till spårbyte och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kriminalisera handel med arbetstillstånd och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3842 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjligheten till spårbyte efter avslag på asylansökan ska upphöra och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3845 av Louise Meijer m.fl. (M):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över reglerna för visum för utländska experter, startups och investerare och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4214 av Hans Eklind m.fl. (KD):

44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa möjligheten till spårbyte och tillkännager detta för regeringen.
49. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett försörjningskrav för familj till arbetskraftsinvandrare och tillkännager detta för regeringen.
50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om människosmuggling och oriktiga uppgifter för arbetstillstånd och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i utlänningslagen
(2005:716)

Härigenom föreskrivs i fråga om utlänningslagen (2005:716)¹

dels att rubriken närmast före 5 kap. 10 § ska utgå,

dels att 5 kap. 5, 10, 15 a, 18 och 23 §§, 5 b kap. 15 och 20 §§, 6 kap. 2, 2 a och 4 §§, 6 b kap. 14 §, 7 kap. 7 e §, 20 kap. 9 §, 23 kap. 1 § och rubrikerna närmast före 5 kap. 5 och 18 §§ och 6 kap. 4 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas åtta nya paragrafer, 5 kap. 9, 10 a och 25 §§, 6 kap. 4 a §, 6 b kap. 21 §, 7 kap. 7 f och 7 g §§ och 9 kap. 17 §, och närmast före 5 kap. 9 §, 6 kap. 4 a §, 6 b kap. 21 § och 9 kap. 17 § nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

Uppehållstillstånd på grund av arbete, utbildning på forskarnivå eller försörjning på annat sätt

Uppehållstillstånd på grund av arbete, utbildning på forskarnivå, näringsverksamhet eller försörjning på annat sätt²

5 §³

Ett permanent uppehållstillstånd får beviljas en utlänning som i sammanlagt fyra år under de senaste sju åren har haft

1. uppehållstillstånd för arbete eller ett av Sverige utfärdat EU-blåkort, ICT-tillstånd, ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse eller tillstånd för säsongarbete, eller

2. uppehållstillstånd för studier som avser utbildning på forskarnivå.

Ett permanent uppehållstillstånd får även beviljas en utlänning som sedan minst två år har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för näringsverksamhet, om verksamheten är etablerad.

Uppehållstillstånd får beviljas en utlänning som har sin försörjning ordnad på annat sätt än genom anställning. *Om utlänningen ska bedriva näringsverksamhet ska han*

Uppehållstillstånd får beviljas en utlänning som har sin försörjning ordnad på annat sätt än genom anställning.

¹ Senaste lydelse av rubriken närmast före 5 kap. 10 § 2021:765.

² Senaste lydelse 2014:777.

³ Senaste lydelse 2021:765.

eller hon ha förmåga att bedriva den aktuella verksamheten.

I 7 och 8 §§ finns bestämmelser om särskilda krav för permanent uppehållstillstånd.

Tidsbegränsat uppehållstillstånd i vissa fall

9 §⁴

Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd får beviljas en utlänning som önskar vistas här i landet för att söka arbete eller undersöka förutsättningarna för att starta näringsverksamhet, om han eller hon

1. har slutfört studier som motsvarar en examen på avancerad nivå,

2. har tillräckliga medel för sitt uppehälle under tillståndstiden och för att täcka kostnaderna för sin återresa, och

3. har en heltäckande sjukförsäkring som gäller i Sverige.

Ett uppehållstillstånd enligt första stycket får inte beviljas för längre tid än nio månader.

10 §⁵

Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd får beviljas en utlänning som önskar vistas här i landet för arbete, studier, besök eller för att bedriva näringsverksamhet.

Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd får beviljas en utlänning som önskar vistas här i landet för arbete, studier eller besök.

10 a §

Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd får beviljas en utlänning som önskar vistas här i landet för att bedriva näringsverksamhet, om han eller hon har förmåga att bedriva den aktuella verksamheten och kan försörja sig.

Ett uppehållstillstånd enligt första stycket får inte beviljas för längre tid än två år åt gången.

⁴ Tidigare 5 kap. 9 § upphävd genom 2021:765.

⁵ Senaste lydelse 2008:884.

15 a §⁶

Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd får beviljas en utlänning vars ansökan om uppehållstillstånd som flykting enligt 4 kap. 1 § eller alternativt skyddsbehövande enligt 4 kap. 2 § eller motsvarande äldre bestämmelser avslagits genom ett lagakraftvunnet beslut, om utlänningen vistas här och

1. sedan minst fyra månader har en anställning som uppfyller de krav som anges i 6 kap. 2 § första stycket och avser en tidsperiod om minst ett år från ansökningstillfället, eller

2. enligt 3 § första stycket 1–4, 3 a § första stycket 1 eller andra stycket har stark anknytning till en person som beviljats uppehållstillstånd enligt 1.

Ett uppehållstillstånd enligt första stycket 2 får beviljas endast om anknytningspersonen kan försörja sig och utlänningen. Detta gäller dock inte vid prövning av en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd.

Undantag från kravet i andra stycket får medges helt eller delvis, om det finns särskilda skäl.

En ansökan om tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt första stycket ska ha kommit in till Migrationsverket senast två veckor efter det att beslutet att avslå ansökan om uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande har vunnit laga kraft.

När ansökan om uppehållstillstånd skall vara gjord

När ansökan om uppehållstillstånd ska vara gjord

18 §⁷

En utlänning som vill ha uppehållstillstånd i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om uppehållstillstånd får inte bifallas efter inresan.

Första stycket gäller dock inte om

1. utlänningen har rätt till uppehållstillstånd här som flykting eller alternativt skyddsbehövande enligt 1 § eller kan beviljas uppehållstillstånd här med stöd av 21 kap. 2, 3 eller 4 §,

2. utlänningen med stöd av 6 § bör beviljas uppehållstillstånd här,

3. en ansökan om uppehållstillstånd avser förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som beviljats en utlänning med stöd av 3 eller 3 a §,

4. utlänningen kan beviljas eller har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd här med stöd av 15 §,

⁶ Senaste lydelse 2021:765.

⁷ Senaste lydelse 2021:766.

5. utlänningsen enligt 3 § första stycket 1–4, 3 a § första stycket 1–4 eller andra stycket har stark anknytning till en person som är bosatt i Sverige och det inte skäligen kan krävas att utlänningsen reser till ett annat land för att ge in ansökan där,

6. utlänningsen har rätt till uppehållstillstånd med stöd av 3 § första stycket 5,

7. en ansökan om uppehållstillstånd avser förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som med stöd av 10 § har beviljats en utlämning i fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket,

8. utlänningsen kan beviljas uppehållstillstånd enligt 15 a eller 15 d §,

7. utlänningsen kan beviljas uppehållstillstånd enligt 15 a eller 15 d §,

8. följande villkor är uppfyllda:
a) utlänningsen ansöker om förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd, för arbete som har beviljats enligt 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket eller enligt 15 a §, eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 10 a §,

b) utlänningsen har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete som har beviljats enligt 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket och ansöker om ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet enligt 10 a § eller tvärtom inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet och förutsättningarna för det tillståndet varit uppfyllda, eller

c) en ansökan avser ett uppehållstillstånd som familjemedlem till en utlämning som avses i a eller b, om ansökan ges in inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet som familjemedlem och utlänningsen beviljas uppehållstillstånd enligt de bestämmelser som anges där,

9. utlänningsen har ett uppehållstillstånd enligt 10 § eller 5 b kap. 3 § och antingen slutfört studier som motsvarar 30 högskolepoäng eller fullföljt en termin vid forskarutbildning eller har ett uppehållstillstånd enligt 5 b kap. 1, 2, 4, 7 eller 8 §,

10. utlänningsen har rätt till uppehållstillstånd enligt 2 a eller 2 d §, eller

11. det annars finns synnerliga skäl.

Första stycket gäller inte heller om utlänningsen har beviljats en visering för att besöka en arbetsgivare i Sverige eller är undantagen från kravet på

visering om han eller hon ansöker om ett uppehållstillstånd för arbete inom ett slag av arbete där det råder stor efterfrågan på arbetskraft. En ytterligare förutsättning är att arbetsgivaren skulle förorsakas olägenheter om utlänningsen måste resa till ett annat land för att ge in ansökan där eller att det annars finns särskilda skäl.

Första stycket gäller inte heller en utlännings som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt 9 §, om ansökan avser ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete enligt 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 10 a § och ges in inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet.

Vid skälighetsbedömningen enligt andra stycket 5 ska konsekvenserna för ett barn av att skiljas från sin förälder särskilt beaktas, om det står klart att uppehållstillstånd skulle ha beviljats om prövningen gjorts före inresan i Sverige.

I fråga om uppehållstillstånd för en utlännings som ska avvisas eller utvisas enligt ett beslut som har fått laga kraft gäller föreskrifterna i 15 a och 20 §§ samt 12 kap. 16 b, 16 c och 18–20 §§.

I 7 § lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå föreskrivs ytterligare undantag från första stycket under perioden 20 juli 2021–19 januari 2025.

23 §⁸

Regeringen får meddela föreskrifter om uppehållstillstånd för studier eller besök.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet.

Regeringen får meddela föreskrifter om att en ansökan om uppehållstillstånd får bifallas om det följer av en överenskommelse med en främmande stat.

Regeringen får meddela föreskrifter om när uppehållstillstånd får ges till en utlännings som har ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat och till anhöriga till en sådan utlännings.

Regeringen får meddela föreskrifter om uppehållstillstånd för familjemedlemmar till en utlännings som har beviljats uppehållstillstånd för arbete, studier eller näringsverksamhet.

Regeringen får meddela föreskrifter om uppehållstillstånd för en utlännings som är medborgare i Förenade kungariket och för familjemedlemmar till en sådan utlännings.

⁸ Senaste lydelse 2019:1208.

I 5 b kap. 28 § finns en bestämmelse om att regeringen får meddela föreskrifter om uppehållstillstånd för familjemedlemmar till en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd enligt 5 b kap. 3 eller 8 §.

25 §⁹

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om försörjningsförmågan enligt 9 § första stycket 2.

5 b kap.

15 §¹⁰

En utlänning som vill ha ett uppehållstillstånd enligt 1 eller 3–6 §§ ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i Sverige. En ansökan får inte bifallas efter inresan.

Första stycket gäller inte om utlänningen

1. ansöker om förlängning av ett uppehållstillstånd enligt 1 eller 3 §, eller

2. har ett uppehållstillstånd enligt 1, 2 eller 4 § eller ett uppehållstillstånd enligt 3 § och antingen slutfört studier som motsvarar 30 högskolepoäng eller fullföljt en termin vid forskarutbildning och på annan grund ansöker om ett uppehållstillstånd enligt 1, 3 eller 4 §.

1. ansöker om förlängning av ett uppehållstillstånd enligt 1 eller 3 §,

2. har ett uppehållstillstånd enligt 1, 2 eller 4 § eller ett uppehållstillstånd enligt 3 § och antingen slutfört studier som motsvarar 30 högskolepoäng eller fullföljt en termin vid forskarutbildning och på annan grund ansöker om ett uppehållstillstånd enligt 1, 3 eller 4 §, eller

3. har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete som har beviljats enligt 5 kap. 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 5 kap. 10 a §, och ansöker om ett uppehållstillstånd enligt 1 § eller för studier på forskarnivå enligt 3 § inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet och förutsättningarna för det tillståndet varit uppfyllda.

⁹ Tidigare 5 kap. 25 § upphävd genom 2021:765.

¹⁰ Senaste lydelse 2019:1208.

20 §¹¹

En familjemedlem som avses i 19 § ska ha ansökt om och beviljats ett uppehållstillstånd före inresan i Sverige. En ansökan får inte bifallas efter inresan.

Första stycket gäller dock inte om

1. ansökan avser förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som beviljats på grund av anknytning till en utlänning som har ansökt om eller har ett uppehållstillstånd enligt 1, 2 eller 7 §, *eller*

2. sökanden har beviljats ett uppehållstillstånd av en annan EU-stat på grund av anknytning till en utlänning som har ansökt om eller har ett uppehållstillstånd enligt 2 §.

1. ansökan avser förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som beviljats på grund av anknytning till en utlänning som har ansökt om eller har ett uppehållstillstånd enligt 1, 2 eller 7 §,

2. sökanden har beviljats ett uppehållstillstånd av en annan EU-stat på grund av anknytning till en utlänning som har ansökt om eller har ett uppehållstillstånd enligt 2 §, *eller*

3. *ansökan avser ett uppehållstillstånd som familjemedlem till en utlänning som avses i 15 § andra stycket 3, om ansökan ges in inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet som familjemedlem och utlänningen beviljas uppehållstillstånd enligt 1 §.*

6 kap.2 §¹²

Arbetstillstånd får ges till en utlänning som *erbjudits en anställning*, om

1. anställningen gör det möjligt för honom eller henne att försörja sig, och

2. lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen.

Arbetstillstånd enligt första stycket får endast ges om rekryteringsförfarandet är förenligt med Sveriges åtaganden inom Europeiska unionen.

Arbetstillstånd får även ges till en utlänning som deltar i ett internationellt utbyte eller om det följer av ett internationellt avtal eller ett avtal med ett annat land.

Arbetstillstånd får ges till en utlänning som *har ett anställningsavtal*, om

¹¹ Senaste lydelse 2019:1208.

¹² Senaste lydelse 2008:884.

2 a §¹³

Ett arbetstillstånd enligt 2 § första stycket får inte ges för längre tid än två år. Det får heller inte avse längre tid än anställningstiden.

Den sammanlagda tillståndstiden för arbetstillstånd enligt 2 § första stycket får vara högst fyra år. Om det finns särskilda skäl får dock den sammanlagda tillståndstiden vara högst sex år.

Ett arbetstillstånd enligt 2 § första stycket ska knytas till en viss arbetsgivare och avse ett visst slag av arbete. Efter en sammanlagd tillståndstid om två år ska tillståndet knytas endast till ett visst slag av arbete.

När ansökan om arbetstillstånd skall vara gjord

När ansökan om arbetstillstånd ska vara gjord

4 §¹⁴

En utlänning som vill ha arbetstillstånd i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om arbetstillstånd får inte bifallas efter inresan utom i fall som avses i 5 kap. 18 § andra och tredje styckena, 18 a och 19 §§, vilka bestämmelser tillämpas på motsvarande sätt i fråga om arbetstillstånd.

En utlänning som vill ha arbetstillstånd i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om arbetstillstånd får inte bifallas efter inresan utom i fall som avses i 5 kap. 18 § andra–fjärde styckena, 18 a och 19 §§, vilka bestämmelser tillämpas på motsvarande sätt i fråga om arbetstillstånd.

Förlängning av tillståndstiden

4 a §

Tillståndstiden för ett arbetstillstånd får förlängas om anställningen uppfyller förutsättningarna i 2 § första stycket. Om ansökan avser en ny anställning gäller även det som föreskrivs i 2 § andra stycket.

Förlängning av tillståndstiden för ett arbetstillstånd ska vägras om

¹³ Senaste lydelse 2014:777. Ändringen innebär att andra stycket tas bort.

¹⁴ Senaste lydelse 2013:606.

1. tillståndet har förvärvats på ett bedrägligt sätt,

2. ett bevis om tillståndet har förfalskats eller ändrats i något avseende,

3. utlämningen vistas i Sverige av andra skäl än de som arbetstillståndet beviljades för, eller

4. det har funnits förutsättningar att återkalla tidigare uppehållstillstånd enligt 7 kap. 7 e § första stycket 1, med beaktande av tredje stycket.

6 b kap.

14 §¹⁵

Familjemedlemmar som avses i 5 kap. 3 § första stycket 1–3 till den som har ett ICT-tillstånd eller ett ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse, ska beviljas uppehållstillstånd. Familjemedlemmens uppehållstillstånd ska gälla för samma tid som anknytningspersonens tillstånd.

Familjemedlemmar som avses i 5 kap. 3 § första stycket 1–3 till den som har ett ICT-tillstånd eller ett ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse, ska beviljas uppehållstillstånd om anknytningspersonen kan försörja sig och familjemedlemmen. Detta gäller dock inte vid prövning av en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd. Familjemedlemmens uppehållstillstånd ska gälla för samma tid som anknytningspersonens tillstånd.

Undantag från försörjningskravet i första stycket får medges helt eller delvis, om det finns särskilda skäl.

För barn som återoppar anknytning till den som har ett ICT-tillstånd eller ett ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse, eller till hans eller hennes make eller sambo, gäller 5 kap. 17 § andra stycket.

Upphållstillstånd får vägras i fall som avses i 5 kap. 17 a och 17 b §§.

Bemyndigande

21 §

Regeringen får meddela föreskrifter om försörjningsförmågan enligt 14 §.

¹⁵ Senaste lydelse 2018:67.

7 kap.7 e §¹⁶

Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete för en utlänning som har beviljats arbetstillstånd enligt 6 kap. 2 § första stycket ska återkallas om

1. förutsättningarna för arbetstillståndet enligt 6 kap. 2 § första stycket av något annat skäl än att anställningen har upphört inte längre är uppfyllda, eller

2. utlänningen inte inom fyra månader från tillståndets första giltighetsdag påbörjat arbetet.

Om utlänningens anställning har upphört sedan utlänningen underrättats om att en utredning om återkallelse enligt första stycket har inletts, men innan beslut om återkallelse fattats, gäller bestämmelserna om återkallelse i 3 § första stycket 2. Tiden ska då vara fyra månader i stället för tre.

Trots vad som anges i första stycket 1 behöver ett tillstånd inte återkallas om arbetsgivaren har avhjälpt bristen utan att Migrationsverket har vidtagit någon åtgärd.

Trots vad som anges i första stycket behöver ett tillstånd inte återkallas i ringa fall eller om en återkallelse med hänsyn till omständigheterna annars inte framstår som skäligen.

7 f §

Ett uppehållstillstånd som har beviljats en familjemedlem till en utlänning med tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete enligt 5 kap. 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket eller enligt 5 kap. 15 a § eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 5 kap. 10 a § får återkallas, om anknytningen bryts eller utlänningens tillstånd återkallas.

7 g §

Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 9 §, för arbete enligt 5 kap. 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 5 kap. 10 a § får, på utlänningens begäran, återkallas om han eller hon beviljas ett uppehållstillstånd på en sådan annan grund som enligt 5 kap. 18 § andra stycket 8 b eller fjärde stycket eller 5 b kap. 15 § andra stycket 3 kan beviljas efter inresan.

¹⁶ Senaste lydelse 2017:1093.

9 kap.

Uppgiftsskyldighet för arbetsgivare

17 §

Migrationsverket får förelägga en arbetsgivare till en utlänning som har beviljats arbetstillstånd enligt 6 kap. 2 § första stycket att lämna skriftlig uppgift om de villkor som gäller för utlänningens anställning.

Ett föreläggande enligt första stycket får förenas med vite.

Om det finns anledning att anta att den som ska föreläggas, eller i förekommande fall dennes ställföreträdare, har begått en gärning som kan föranleda straff eller sanktionsavgift, får denne inte föreläggas vid vite att medverka i utredningen av en fråga som har samband med den misstänkta gärningen.

Vid prövning av en fråga om utdömande av vite får även vitets lämplighet bedömas.

20 kap.

9 §

Den som i vinstsyfte planlägger eller organiserar verksamhet som är inriktad på att främja att utlänningar reser till Sverige utan pass eller de tillstånd som krävs för inresa i Sverige döms för organiserande av människosmuggling till fängelse i högst två år.

Är brottet grovt döms för grovt organiserande av människosmuggling till fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Vid bedömning av om brottet är grovt skall särskilt beaktas om gärningen

Den som i vinstsyfte planlägger eller organiserar verksamhet som är inriktad på att främja att utlänningar reser till Sverige utan pass eller de tillstånd som krävs för inresa i Sverige döms för organiserande av människosmuggling till fängelse i högst två år. Med avsaknad av tillstånd jämföras ett tillstånd som har utfärdats på grundval av osanna uppgifter, om uppgiftslämnandet har främjats inom ramen för verksamheten.

Är brottet grovt döms för grovt organiserande av människosmuggling till fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Vid bedömning av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om

innefattar ett systematiskt utnyttjande av utlänningars utsatta situation, eller innefattar livsfara eller annan hänsynslöshet gentemot utlänningarna.

gärningen innefattar ett systematiskt utnyttjande av utlänningars utsatta situation, eller innefattar livsfara eller annan hänsynslöshet gentemot utlänningarna.

Är brottet att anse som ringa döms till böter eller fängelse i högst sex månader.

Den som hjälper en utlänning att resa till Sverige *utan pass eller de tillstånd som krävs för inresa i Sverige* döms för medhjälp till brott enligt första–tredje styckena. *Detta gäller om* medhjälparen insåg eller hade skälig anledning att anta *att resan anordnats i vinstsyfte genom sådan verksamhet som där sägs.*

Den som hjälper en utlänning att resa till Sverige döms för medhjälp till brott enligt första–tredje styckena, *om resan har främjats på det sätt som sägs i första stycket och* medhjälparen insåg eller hade skälig anledning att anta *det.*

23 kap.

1 §¹⁷

Regeringen får, utöver vad som förut angetts i denna lag, meddela föreskrifter om

1. skyldighet att anmäla utlänningars vistelse *eller* anställning i Sverige, 1. skyldighet att anmäla utlänningars vistelse, anställning *eller anställningsvillkor* i Sverige,

2. sådana inskränkningar i utlänningars rätt att vara anställda i ett visst företag eller i företag av visst slag som är nödvändiga med hänsyn till rikets säkerhet,

3. skyldighet att kontrollera utlänningars rätt att vistas och arbeta i Sverige,

4. skyldighet för arbetsgivare till en utlänning som beviljats arbetstillstånd enligt 6 kap. 2 § första stycket att lämna uppgift om de anställningsvillkor som gäller för utlänningen och föreskrifter om hur uppgiftsskyldigheten ska uppfyllas.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

¹⁷ Senaste lydelse 2014:776.

2 Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 12 § socialförsäkringsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

12 §¹

Till den som enligt utlänningslagen (2005:716) behöver ha uppehållstillstånd i Sverige får bosättningsbaserade förmåner lämnas tidigast från och med den dag då ett sådant tillstånd börjar gälla men inte för längre tid tillbaka än tre månader före det att tillståndet beviljades. Om det finns synnerliga skäl, får förmåner lämnas även om uppehållstillstånd inte har beviljats.

Till den som har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd får bosättningsbaserade förmåner lämnas utan hinder av att tillståndet har upphört att gälla, om en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd har kommit in till Migrationsverket innan det tidigare tillståndet har upphört att gälla och ansökan avser ett fortsatt tillstånd på samma grund eller ett nytt tillstånd med stöd av någon bestämmelse i lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå. Om ansökan avslås får förmåner lämnas till dess att utlänningsens tidsfrist för frivillig avresa enligt 8 kap. 21 § första stycket utlänningslagen har löpt ut. Om avslagsbeslutet inte innehåller någon tidsfrist för frivillig avresa får förmåner lämnas till dess att beslutet har fått laga kraft.

Till den som har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd får bosättningsbaserade förmåner lämnas utan hinder av att tillståndet har upphört att gälla, om en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd har kommit in till Migrationsverket innan det tidigare tillståndet har upphört att gälla och ansökan avser ett fortsatt tillstånd på samma grund *eller på en sådan annan grund som enligt 5 kap. 18 § andra stycket 8 b eller 5 b kap. 15 § andra stycket 3 utlänningslagen kan beviljas efter inresan* eller ett nytt tillstånd med stöd av någon bestämmelse i lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå. Om ansökan avslås får förmåner lämnas till dess att utlänningsens tidsfrist för frivillig avresa enligt 8 kap. 21 § första stycket utlänningslagen har löpt ut. Om avslagsbeslutet inte innehåller någon tidsfrist för frivillig avresa får förmåner lämnas till dess att beslutet har fått laga kraft.

¹ Senaste lydelse 2021:767.

Förmåner enligt första stycket lämnas inte för tid då bistånd enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. har lämnats till den försäkrade, om förmånerna är av motsvarande karaktär.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §¹

I ärenden enligt denna lag gäller följande föreskrifter i utlänningslagen (2005:716) i tillämpliga delar:

- 1 kap. 3 b § om EES-medborgare,
- 1 kap. 13 § om skyndsam handläggning,
- 3 a kap. 2 § om familjemedlemmar till EES-medborgare,
- 4 kap. 1–4 §§ om flyktingar och alternativt skyddsbehövande,
- 5 kap. 1–1 c, 2 a–d, 3–10, 12–16 och 17–19 §§ om uppehålls- tillstånd,
- 5 kap. 1–1 c, 2 a–2 d, 3–10 a, 12–16 och 17–19 §§ om uppehålls- tillstånd,
- 5 a kap. 1–4 och 6 §§ om ställning som varaktigt bosatt,
- 5 b kap. 1–20 §§ om uppehållstillstånd för forskning, studier inom högre utbildning, viss praktik, visst volontärarbete och au pair-arbete,
- 6 kap. 3 § om arbetstillstånd,
- 6 a kap. 1–11 §§ om EU-blåkort,
- 6 b kap. 1–15 §§ om tillstånd för företagsintern förflyttning, ICT,
- 6 c kap. 1–11 och 14 §§ om tillstånd för säsongarbete,
- 8 kap. 12 och 13 §§ om utvisning av EES-medborgare och sådana medborgares familjemedlemmar,
- 8 kap. 14 § om utvisning av utlänningar med permanent uppehållsrätt, EES-medborgare som har vistats i Sverige under de tio närmast föregående åren och EES-medborgare som är barn,
- 8 a kap. 2 § första stycket om sådana hänsyn som ska tas till anknytningen till det svenska samhället, om fråga uppkommit om utvisning av en utlänning som har ställning som varaktigt bosatt i Sverige,
- 9 kap. 4 och 5 §§ om omhändertagande av pass och andra identitetshandlingar,
- 9 kap. 8 § om fotografi och fingeravtryck,
- 9 kap. 12 § om omhändertagande för att verkställa ett avvisnings- eller utvisningsbeslut,
- 9 kap. 13 § om andra åtgärder för att möjliggöra verkställighet,
- 10 kap. 1, 2, 4–11 och 17 §§ om förvar och uppsikt,
- 12 kap. 1–5, 13 a och 21–23 §§ om verkställighet av beslut om utvisning,
- 13 kap. 1–7 §§ om muntlig handläggning hos förvaltningsmyndighet,
- 13 kap. 10 § om motivering av beslut,
- 13 kap. 11 § om tolkersättning,
- 13 kap. 12 § om rättelse av beslut på grund av oriktig uppgift,
- 13 kap. 15 och 16 §§ om DNA-analys,
- 16 kap. 1 § andra stycket om Migrationsöverdomstolen,

¹ Senaste lydelse 2021:768.

17 kap. 1 och 2 §§ om skyldighet att lämna uppgifter,

18 kap. 1 § andra och tredje styckena om offentligt biträde för barn, och

19 kap. 1–4 §§ om kostnadsansvar.

Skyldigheten enligt 17 kap. 1 § utlänningslagen att lämna uppgifter gäller vid tillämpningen av denna lag även i förhållande till regeringen.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (2022:000) om särskild kontroll av vissa utlänningar

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 4 § lagen (2022:000) om särskild kontroll av vissa utlänningar ska ha följande lydelse.

*Lydelse enligt lagrådsremiss Nytt Föreslagen lydelse
regelverk för kvalificerade
säkerhetsärenden*

1 kap.

4 §

Följande bestämmelser i utlänningslagen (2005:716) ska tillämpas vid handläggning enligt denna lag:

1. 4 kap. 3–4 §§ om statusförklaring och resedokument,
  2. 5 kap. 1–1 b, 2 a, 3–8, 10, 12–16 och 17–19 §§ om uppehållstillstånd, och
  3. 6 kap. 3 § om arbetstillstånd.
2. 5 kap. 1–1 b, 2 a, 3–10 a, 12–16 och 17–19 §§ om uppehållstillstånd, och

BILAGA 3

Reservanternas lagförslag

Reservation 2 (punkt 2)

Ändring i regeringens förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)

Regeringens förslag

Reservanternas förslag

5 kap.

5 §

Ett permanent uppehållstillstånd får beviljas en utlänning som i sammanlagt fyra år under de senaste sju åren har haft

1. uppehållstillstånd för arbete eller ett av Sverige utfärdat EU-blåkort, ICT-tillstånd, ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse eller tillstånd för säsongarbete, eller
2. uppehållstillstånd för studier som avser utbildning på forskarnivå.

Ett permanent uppehållstillstånd får även beviljas en utlänning som *sedan minst två år har* ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för näringsverksamhet, om verksamheten är etablerad.

Ett permanent uppehållstillstånd får även beviljas en utlänning som *i sammanlagt fyra år under de senaste sju åren haft* ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för näringsverksamhet, om verksamheten är etablerad.

Uppehållstillstånd får beviljas en utlänning som har sin försörjning ordnad på annat sätt än genom anställning.

I 7 och 8 §§ finns bestämmelser om särskilda krav för permanent uppehållstillstånd.